

DIRVA

★★★
THE FIELD

Nr. 22 21

Kovo-March 19, 1959

Cleveland, Ohio

Pasikeitimai respublikiniame soviete Vilniuje

Šį kartą į "Lietuvos parlamentą" nebeįtraukė Chruščiovo.- Lietuvių skaičius padidėjo iki 209.

Kovo 14 dieną, sekmadienį, Lietuvoje buvo vykdomi "rinkimai". Tą dieną turėjo įvykti tik rinkimų formalumas, o kas bus "išrinktas", buvo žinoma jau iš anksto. Partijos centro valia, šį kartą respublikiniame soviete (kuris vaidina neva "Lietuvos parlamento" rolę) padaryta daugiau pakeitimų, negu kada nors. Iš buvusių deputatų, tik 56 liko tie patys, o 153 nauji (Prieš ketverius metus buvo pakeisti 143, o 66 palikti tie patys). Tarp tų pasilikusiųjų 56 yra 40 "neliečiamųjų", kurie visada "išrenkami", tai yra, kurie pasilieka deputatų trečią arba ketvirtą kartą iš eilės.

To organo sudėtis, žinoma, neturi didelės reikšmės, kadangi "parlamentas" tesusirenka vieną ar du kartus per metus porai dienų, išklauso oficialių pranešimų, kai kurie pasako po kalbėlę, kuriose kiekvienas ką nors papasakoja iš jo srities ar dirbamos vietos, pasakui pakelia rankas patvirtinti vadų padarytiems pasiūlymams arba jau paskelbtiems ir vykdomiems dekretams patvirtinti. Tai tikras "guminis antspaudas" vadų rankose. "Išrinkimas" yra daugiau garbės suteikimas. Ji suteikama arba tikrai kuo pasižymėjusiems režimo naudai, ar tokiems, kuriuos norima dar paskatinti, kad pasižymėtų, kad nusipelnę garbės. Todėl ir pasikeitimai teparodo, kam šį kartą toji "garbė" teikiama.

Šį kartą į "Lietuvos parlamentą" nebeįtraukė Maskviškių dignitorių. Pareitoj kadencijoj, pavyzdžiui, Chruščiovas buvo "Lietuvos parlamento" narys iš Kauno, Suslovas iš Šiaulių, Molotovas iš Klaipėdos, o Malenkovas iš Vilniaus... Dabar nei tų pačių, nei kitų panašių "Lietuvos" deputa-

tų vilniškiame soviete nebebus.

Iš viso, dabar padidėjo lietuvių skaičius deputatų tarpe. Buvo 159 iš 209, dabar bus 175. Rusų buvo 36, dabar 24. Kitų buvo 12, dabar 10. Sumažėjo moterų skaičius. Buvo 62, dabar 56 iš tokio paties bendro skaičiaus (209).

Pasikeitė kiek ir profesinis "parlamento" veidas. Kiek sumažėjo valdžios ir partijos centrinių pareigūnų skaičius. Buvo 57, dabar 48. Vietinių administracijos ir partijos pareigūnų (iš miestų ir rajonų organų) buvo 30, dabar 22. Karininkų buvo 9, dabar 10. Jų tarpe keturi lietuviai: Vitkauskas, Macijauskas, Bartašiūnas, Žiburkus.

Iš inteligentijos (profesorių, mokytojų, menininkų) tarpo buvo 40, dabar 23. Jų tarpe: Kipras Pet-

rauskas (anksčiau jis buvo deputatas pačiame maskviniame soviete), muzikas Konradas Kaveckas...

Iš pramonės vyresniojo personalo beveik nieko nėra, jei neskaitytumėm trijų pareigūnų geležinkelio valdybos viršininkas Kožuchovskis, Kauno elektrinės statybos viršininkas Luchnovas ir vieno žvejybos laivo kapitonas Česlovas Bublys. Užtat padidintas "dvarų urėdų", tai yra, kolchozų pirmininkų ir kitų vyresniųjų kolchozų bei sovchozų pareigūnų skaičius. Jų buvo 40, dabar 51. Žemės ūkio darbininkų pirma buvo 11, dabar 27, o pramonės darbininkų buvo 15, dabar 25. Paprasti darbininkai arba brigadininkai (pramonės ir žemės ūkio draugėn sudėjus), pirma sudarė nepilną 13%, o dabar jau apie 25%.

LNA

Kolchozininkų uždariai

Vilka višio apskrityje vieno kolchozo darbininkai 1958 metais už darbadienį (daugumoje vieną darbadienį reikia dirbti pusantros arba dvi dienas) gavo po pusantro rublio pinigais ir po tris svarus grūdų. Šis kolchozas yra sudarytas iš penkių didelių kaimų, kur ūkininkai daugumoje turėjo po 30 arba 50 ha. pirmos ir antros rūšies žemės, buvo išsistatę gražias sodybas.

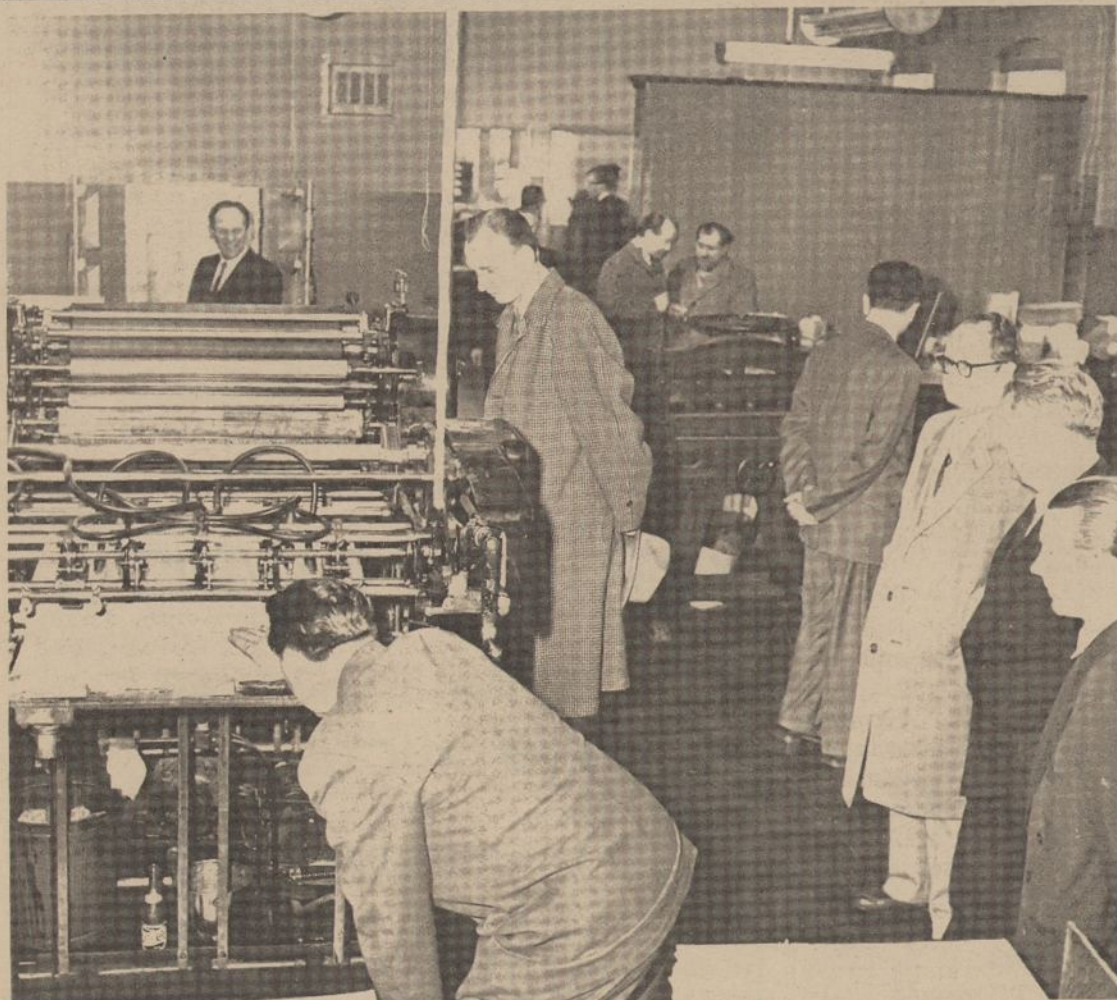
Kitame kolchoze, kur žemė yra blogesnės rūšies, bet kur kolchozo vadovai sugėbėjo kolchozininkus daugiau prispausti prie darbo, ten už darbadienį darbininkai gavo po 3 rublius ir po 3 svarus grūdų.

Kolchozininkams atlyginimas yra duodamas tik tada, kai kolchozas atiduoda visas duokles valdžiai ir atsilyginima už kolchozo

mašinas ir kita. Kolchozininkai gauna blogiausios rūšies javus, kurie atlieka nuo privydomų duoklių. Praeitą vasarą buvo lietinga ir šalta, todėl javai blogai užderėjo ir daugelyje vietų supuvo ant lauko.

Cenzūra gyventojų susirašinėjimą su užsieniu seka visą laiką. Laiškai ateina duonine ar bulvine koše užklijuoti. Gruodžio mėn. buvo įvykdyta visa eilė lietuvių suėmimų.

• Prancūzija nutarė Viduržemio jūroje esantį savo laivyną atitraukti iš bendros sąjungininkų vadovybės, nes tas laivynas jai esąs reikalingas kitiems uždaviniams už NATO ribų, tūtent Alžire ir naujosios prancūzų tautų bendruomenės respublikose.

Ofsetinės spaustuvės apžiūrėjimas. Nuotraukoj matyti: K. Morkūnas, J. Nasvytis, J. Palukaitis, J. Virbalis, F. Eidimtas, J. Antanaitis, L. Gaižauskas, B. Gaidžiūnas ir V. Blinstrubas.

Dirvos nuotrauka.

Tadas Meckauskas
4207 Euclid St.
E. Chicago, Ind.

Vilties Draugijos namų ir ofsetinės spaustuvės atidarymo bankete apie Dirvos paskirtį ir jos išvartą tautinio darbo vagą kalbą P. J. Žiūrys. Iš kairės: D. Bartkuvienė, E. Bartkus, Sofija Smetonienė, P. Žiūrys ir H. Žiūrienė. Dirvos nuotrauka.

VILTIES DRAUGIJOS NAMŲ IR SPAUSTUVĖS ATIDARYMO IŠKILMĖS

Virš 250 žmonių apžiūrėjo naująją spaustuvę.- Apie 100 dalyvių atidarymo bankete.- Svečiai iš Bostono, New Yorko, Chicagos, Detroito ir kitur.

Praėjus šeštadienis — Vilties Draugijos namų ir ofsetinės spaustuvės atidarymo diena — Dirvos redakcijos ir spaustuvės patalpose nebuvo įprastinė. Ir tai nebuvo nuolatinio skelbimo diena. Tai buvo džiaugsmo, įspūdžių dalinimosi, ilgesnį laiką nesimačiusių bičiulių susitikimas, kalbos apie naujus įrengimus, kalbos ir apie naujus sumanymus.

Lygiai 2 val. Vilties Draugijos reikalų vedėjas B. Gaidžiūnas padarė pranešimą apie dabartinius namus, spaustuvę ir patį laikraštį. Taip pat išreiškė ir padėką tiems, kurie lengvino tuos darbus atlikti. Čia buvo prisiminta Vilties Draugijos valdyba, ypač jos pirmininkas J. Bačiūnas, kuris, būdamas tolimoj kelionėj, į šilmes negalėjo atvykti, p. Brazilai, iš kurių namai buvo pirkti, K. Gasparaitis, kuris padėjo namus pertvarkyti ir eilę kitų nuoširdžių alkininkų.

Po reikalų vedėjo pranešimo Vilties Draugijos sekretorius Vincas Rastenis perskaitė atidarymo aktą, tarė trumpą žodį ir pakvietė atidarymo dalyvius po tuo aktu pasirašyti. Atidarymo aktas kitame Dirvos numeryje, su dalyvių parašais bus atspausintas.

Į atidarymo iškilmės iš New Yorko atvyko V. Rastenis, iš Chicagos Tautinės Sąjungos pirmininkas E. Bartkus su žmona, Tautinės Sąjungos vicepirmininkas inž. J. Jurkūnas su dukra, dail. Vl. Vijeikis, Chicagos Tautinės Sąjungos skyriaus pirmininkas P. Vėbra. Iš Bostono atvyko J. Kapočius — Lietuvių Enciklopedijos leidėjas ir buvęs kauniškės Vilties spaustuvės vedėjas, J. Adomonis. Iš Detroito Tautinės Sąjungos skyriaus pirmininkas inž. Gaižutis, Dirvos bendradarbiai V. Alantas, V. Pauza ir L. Vismantas ir kt.

Įvykusiame bankete dalyvavo apie 100 svečių. Banketą labai nuotaikingai pravedė dail. Vl. Vijeikis. Jau ne kalbas pasakė P. Žiūrys, JAV Bendruomenės pirmininkas St. Barzdukas, V.

Rastenis, Tautinės Sąjungos pirm. E. Bartkus, K. S. Karpus, St. Nasvytis, inž. Gaižutis, J. Nasvytis, J. Kapočius ir kt.

Banketo metu buvo paskirstytos ir namų bei spaustuvės atidarymo rėmėjams skirtos dovanos. Jos atiteko: atostogos Tautos Farmoje — Egidijui Juškui Chicagoje; radio aparatas — Dirvos bendradarbiui — Dr. J. Ramuniui Chicagoje; rašomoji mašinėlė — M. Saulinskui Pittsburghe ir knygų bibliotekėlė — Vincentai Bajorūnaiti Hartforde.

Banketo dalyviai, gerai nuteikti pasakytų kalbų, dainuotų dainų, vaišių ir vedėjo samojum, skirstėsi tik po vidurnakčio.

Sekmadienį Vilties vadovybės nariai, drauge su Tautinės Sąjungos centro valdybos atstovais sutarė, kad Vilties Draugijos metinis seimas įvyks tuo pačiu metu, kaip ir Tautinės Sąjungos seimas. Taip pat sutarė Dirvos naujų skaitytųjų telkimo vaju pratęsti iki gegužės mėn. 30 d.

Kitame numeryje bus daugiau atidarymo pranešimų ir nuotraukų.

Atidarymo rėmėjams dovanų skirstymas. Iš kairės: N. Gaidžiūnienė, Vl. Vijeikis, D. Bartkuvienė, S. Bartkus ir Sofija Smetonienė. Dirvos nuotrauka

NAUJAUSIOS ŽINIOS

• Stebėtojai, nagrinėję sovietų taktiką Berlyno ir Vokietijos klausimu, priėjo išvados, kad Chruščiovas siekia Vakarų valstybes pasodinti prie derybų stalo, kur tikisi priversias Vakarus pripažinti Rytų Europos situaciją de facto. Bonoje tikima, kad Chruščiovo vizitas Rytų Vokietijai reikšias Maskvos nusistatymą išlaikyti suskaldytą Vokietiją visam laikui.

• Irako diktatorius Kasemas įsakė per 24 valandas iš Irako išsikraustyti visiems Jungt. Arabų Respublikos piliečiams. Nasserio

radio stotys be pertraukos agituoja irakiečius prieš Kasemą. Sukilimas šiaur. Irake, atrodo, dar nėra galutinai likviduotas. Per savaitę sukilime žuvo apie 2,000 žmonių.

• Sovietai pasirašė sutartį su anglų fabriku Vickers-Armstrong 10 milijonų dolerių sumai, kad būtų pastatyta prie Maskvos cheminių medžiagų gamybos fabrikas.

• Egiptiečių laikraštis Al Ahrām reikalauja sulaikyti žydų imigraciją į Izraelį.

DIRVA

THE FIELD

Published semi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Ass'n. VILTIS, Inc. (Non-profit), 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

Telephone:

HEnderson 1-6344.
Issued in Cleveland every Monday and Thursday.

Editor-in-Chief:

Balys Gaidžiūnas.

Second Class Mail Privileges Authorized at Cleveland, Ohio.

Subscription per year in advance: \$8.00. Established in 1915.

Single copy — 10 cents.

Dukart savaitinis, leidžiamas VILTIS, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Džos (Inkorp. ne pelnei), 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

Telefonas:

HEnderson 1-6344.

Išleina Clevelande pirmadieniais ir ketvirtadieniais.

Vyr. redaktorius: Balys Gaidžiūnas.

Antros klasės siuntos privilegija suteikta Clevelande, Ohio.

Prenumerata metams, iš anksto mokant \$8.00. Isteigtas 1915 metais.

Atsk. Nr. kaina 10 centų.

Redaktoriai: Vyt. Gedgaudas ir J. P. Palukaitis.

REDAKCIJINĖ KOLEGIJA:

P. Bastys (Toronto), E. Čekienė (Woodhaven), R. Mieželis (Chicago), J. Paplėnas (Chicago), V. Rastenis (Brooklyn) ir St. Santvaras (So. Boston).

Paryžiuje prisiminė poeta Milašių

Su prancūzais — ne taip kaip su lenkais — mums netenka "kariauti" dėl didžiojo poeto O. V. Milašiaus, kurs gyvena Prancūzijoje, kalbėjo ir rašė prancūziškai, lietuviškai net nemokėjo, nors pats, kaip ir Mickevičius, Kasciūška, tik gal įsakyčiau ir dažniau už anuos, sakėsi esąs lietuvis ir save buvo ryškiai susijęs ne tik su istorine, bet ir su dabartine Lietuva.

Kovo 2 dieną Paryžiuje buvo paminėta 20 metų sukaktis nuo O. V. Milašiaus mirties. Dienraštis Le Monde, kurio vaidmuo Prancūzijoje yra panašus į The New York Times vaidmenį Amerikoje, kovo 4 dieną išspausdino Jacques-Henry Bornecque'o straipsnį "Mesianiškas rašytojas: O. V. Miloszius ir jo pomirtinė sukaktis", kuriame apibūdina Milašiaus kūrybą.

Mums dar ir kitais sumetimais įdomi to straipsnio įžanga:

"1939 metų kovo 2 dieną, taro savo paukščių ir nujaudimų, staiga mirė lietuvis, rašęs savo kūrinius subtiliai ir pasigėrėtina prancūziškai; rašytojas-diplomatas, kaip Paul Claudelis ar Saint John Perse'as, kurs 1919 metais aktyviai dalyvavo Taikos konferencijoje, paskui buvo savo krašto įgaliotas ministras Prancūzijoje ir, šalia savo slaptų kūrinių, redagavo tikslus pranešimus ir aiškiaregiškus politikos ar istorijos veikalus.

"Bet iš tikrųjų, tas, kurs mirė, kaip tik laiku, kad nebūtų nukryžiuotas savosios Lietuvos likimo, nebuvęs visų pirma nostalgikas diplomatas, mokėjęs būti aiškiamintis, nei buvo lėtai išsijotu kūrinių rašytojas ir teatralas. Ne, tai buvo, tydomis, dar ir labai didis poetas ir mistiškas tikrai gilus filosofas, — ir tą žinojo tik elitas...

"Nuo to meto, palaikomas daugelio pasklidusių Milašiaus draugų atsidėjimo, draugų, kurių tarpe pirmoje eilėje yra Francis de Miomandre'as, Armandas Godoy, Nicolas Beauquinas — pats didelis poetas atsiskyrėlis, — André Silvaire'as džiugu uolumu užsimojo išleisti bei pakartoti dešimtį tomų grynai literatūrinės kūrybos. Šiomis dienomis pasirodys specialus rinkinys Les Lettres numeris, kurs yra nemirtingųjų kūrinių esencija ir saugykla. Yra susidaręs komitetas, veiksmingai ir su atsidėjimu vadovaujamas J. E. p. Bačkio, Lietuvos įgalioto ministro. Šios mirties dvidešimtųjų metų proga, Paryžiaus literatai išvydo išryškėjusią viziją iš anapus kapo: min-

tį, žodžius, muziką. Tą vakarą, Champs-Elysees Stadijonoje, poezijos ir vaidybos vakaras įvedė į naują gyvenimą to, kuris kaip tik tikėjo vien nauju gyvenimu anapus žemiškosios uždangos".

TORONTO LIETUVIŲ NAMAI

Lietuviai nuo 1948 m. didesniais būriais pradėjo plaukti į Torontą. Tada atsirado ir būtinas reikalas turėti savas patalpas — lietuvių namus, kuriuose būtų galima plėsti ir ugdyti visuomeninį, organizacinį bei kultūrinį lietuvių gyvenimą. Senųjų ateivių tada turėta Šv. Jono parapijos salė buvo neatremontuota ir permaža.

Būrelis lietuvių organizacijų atstovų, sušaukę susirinkimą 1950 m. birželio 20 d. iškėlė to svarbaus reikalo klausimą. Buvo rastas gyvas pritarimas tokius namus įsigyti. Tuoj buvo išleistas atsišaukimas kviečiant į talką. Ir 1950 m. liepos antroje pusėje prasidėjo pirmieji įmokėjimai.

1952 m. birželio mėn. jau buvo užpirktas namas, kurio vertė siekė 45,000 dolerių. Nors pats namas senas, bet geroje vietoje, mūrinis, dviejų aukštų. Neturint pakankamai pinigų tada teko prisiimti ir \$23,000 paskolą, kurią davė Liet. Kredito Kooperatyvas Parama. 1952 m. rugpjūčio 15 d. šie namai jau buvo lietuvių rankose ir čia jau rado vietą visokeriopas lietuvių organizacinis bei kultūrinis gyvenimas. Juose talpinasi ir kooperatyvas PARAMA.

Kovo 8 d. buvo sušauktas Lietuvių namų šėrininkų susirinkimas. Jame plačiai tartasi namų reikalais ir išrinkta nauja valdyba. Jon įėjo: J. Strazdas, A. Kiršonis, E. Jurkevičienė, St. Banelis, J. Račys, J. Navagrockis ir A. Statulevičius. Į kontrolės komisiją išrinkti: K. Grigaitis, F. Valys ir p. Bačėnas.

PRANEŠIMAS IŠ TŪRŪNTŪ

Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo 41 metų sukakties minėjimo proga Lietuvos Nepriklausomybės Fondo surinkta \$536.90 auksų.

Visiems aukotojams už gausias aukas širdingai dėkojame. Kadangi vis dar atsiranda asmenų, kurie dėl negalėjimo atsilykinti į mįninimą savo aukos negalėjo atiduoti, tam reikalui yra atidaryta Toronto Lietuvių Kredito Kooperatyve Parama Lietuvos Nepriklausomybės Fondo vardu sąskaita

KOKS UŽRAŠAS?

Ant jaunos plaukimo čempionės V. Daniūnaitės krūtinės Dirvos 19 nr. idėtoje fotografijoje matyti užrašas, kurį perskaityti tik veidrodį atitinkamai prieš fotografijos pastačius... Tada matyti, kad tai LIETUVA. Argi iš tikrųjų tenai dabar Lietuvos vardas taip pirštiniškai išverstas? Sportininkas

• Fotografiją pasitaikė išspausdinti negatyviniu šonu... Iš tikrųjų tas užrašas ant sportininkų uniformų yra LIETUVA, perskaitomas be veidrodžio. Tačiau toks užrašas tenai dabar vartojamas tik tai tada, kai Lietuvos sporto reprezentantai turi progos rungtyniauti su sportininkais iš sovietinių respublikų, Sovietijos ribose. Šiuo atveju tai buvo rungtynės sovietinės jaunųjų sportininkų Spartako organizacijos ribose. Lietuvoje dabar irgi yra įsteigti tos organizacijos padaliniai.

Nr. 1367, kur kiekvienas aukotojas paštu arba asmeniškai, Paramos darbo valandomis, gali savo auką įnešti

LNT Toronto Komitetas

R. KOSMANAS KANADOJE

Ilgalaikis Kaune leidžiamą vokiečių savaitraščio "Deutsche Nachrichten Für Litauen" redaktorius Richard Kosmanas atsiradęs Kanadoje, Montrealyje. Jis kai kada matomas senesnės kartos lietuvių inteligentų, net gi porą kartų autobuse kalbėjosi su Nepriklausomos Lietuvos redaktorium Jonu Kardeliu. R. Kosmanas dabar atstovaujantis vokiečių Sollingen firmos plieno išdirbinius.

Prasidėjus vokiečių repatriacijai į Vokietiją R. Kosmanas buvo labai paklaustas, įsikūrė Karaliaučiuje taip vadinamame Umsiedlungs štabe, kur ėjo vieno iš vadų pareigas.

Prasidėjus karui R. Kosmanas buvo pakeltas į sturmbannfiurerio laipsnį ir gražintas, kaip didelis pareigūnas, į Kauną. Čia jis dirbo Gestapo įstaigoje. Karui baigiantis nuostabių sutapimų atsidūrė Hamburge viename mažame viešbutelyje, kur gyveno ir tuo laiku slėpėsi vokiečių užsienių reikalų ministeris von Ribbentrop. Pastarasis tuojau anglų saugumo buvo išaiškintas ir suimtas.

Po to R. Kosmanas tuojau dingio ir vienu laivu atplaukė į Kanadą, kur dabar nebloginai verčiasi. Sakoma, kad jisai buvęs jau atnacinatas ir gyvenęs dabar Kanadoje visiškai legaliai.

• Alžyro sukilėlių vyriausybė Kaire nutarė pakeisti karo taktiką ir naudoti lėktuvus, kuriuos pažadėję duoti arabų kraštai, tik dar neranda aerodromų. Komunistinė Kinija pažadėjo sukilėliams paramą ginklais ir žmonėmis.

• Chruščiovas vienam vokiečių žurnalistui, kuris skundėsi, kad nevisada lengva suprasti sovietų politiką, pasakė: "Politika tai ne geometrija. Pas mus yra parlė, kad varna, kuri skrenda tiesiai, niekad nieko nepasiekia".

V. Daniūnaitė, būdama dar jaunių amžiuje, neturi kitos galimybės reikštis sporte, kaip tik per tą organizaciją. Ji varžybose galėjo dalyvauti tik kaip tos organizacijos reprezentantė iš Lietuvos. Jeigu rungtynės esti tarp organizacijų ar tarp paskirų komandų, tada sportininkai dėvi atitinkamų organizacijų uniformas. Pavyzdžiui, kai Kauniškė žalgirio krepšinio komanda dalyvauja varžybose kur nors Rusijoje, tai ant jų uniformų esti užrašas žalgiris. Tik jeigu vienos organizacijos ribose yra varžovai iš atskirų kraštų, arba varžybos vyksta tarp tų kraštų rinktinių komandų, tada lietuviai sportininkai dėvi uniformas su užrašu LIETUVA (ne rusiškai).

Deja, kai lietuviai sportininkai išleidžiami į tarptautines rungtynes, jiems neleidžiama ten dalyvauti Lietuvos vardu. Jie tada turi vadintis Sovietijos atstovais ir dėvėti uniformas su užrašu CCCP — rusiškos raidės, reiškiančios SSSR. Red.

IPRASTU KELIU...

Vieną dieną Juozas Bačiūnas (Draugas, 1959 m. kovo 4 d.) palinkėjo tam dienraščiui, kad rodytų pagarbą ir draugiškumą kitiems lietuviškiems patriotiniams laikraščiams. Kitą dieną (Draugas, 1959 m. kovo 5 d.) ėmė ir parodė tą draugiškumą tautininkų spaudai J. Dauliaus straipsniu (stilius J. Daugailio, J. Pr., kun. Dr. J. Prunskio ir kt.).

Ėmė ir išvanojo tautininkų spaudą, kodėl jie stato aukščiau tautinius reikalus ir nenusileidžia Vatikanui.

Jie rašo: "...Kadangi savas tautiškas garsas vis dar neatrastas, tad manoma bus tautiškai, jei triūbys prieš kitus du žinomus garsus — Vatikaną ir Maskvą" (m. p.).

Sėkmės p. J. Dauliaus, gink Maskvos reikalus.

Straipsnį baigia... "Gal tas tipišką, vienpusiškai opozicinis nusiteikimas nėra vieno tautininkų spaudos yda, bet bendrai tautiškoji. Ji negirtina pas mus visus. Bet tautininkuose įgyja laisvamaniškos netolerancijos prieskonį, nuo kurio jau buvome atpratę". Ar negeriau buvo šį straipsnį baigti taip... "Gal tas tipišką, vienpusiškai pozicinis nusiteikimas nėra vieno krikščionių demokratų spaudos yda, bet bendrai krikdemiškoji. Ji negirtina pas mus visus. Bet krikščioniuose demokratiškos netolerancijos prieskonį, nuo kurio jau buvome atpratę... Kai J. Daulius išvykdavo ilgesnį kelionėn.

I. M., Chicago

Skaitytojas Bronius Utenis, iš Dorchesterio, rašo: "Pageidautina daugiau politinių žinių. Šiaip Dirva visiškai puiki ir linkiu jai pasiekti didžiausią tiražą".

Skaitytojas J. Mitkus, iš Detroito, rašo: "Dabar Dirva man patinka, bet joje turėtų daugiau būti politinių žinių. Ir tada dar labiau paliktų".

Skaitytojas J. Svarplaitis, iš Wingdale, rašo: "Dirva, dėdama paveikslų iš lietuvių gyvenimo, pasidaro daug įdomesnė".

Skaitytojas ir bendradarbis W. M. Chase, iš Hartford, rašo:

"Dirvos nauja spausdinimo technika ir formatai, kiek esu patyręs iš vietos lietuvių Dirvos skaitytojų, labiau patinka, negu praeityje buvo".

GREETINGS and BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

The G. M. McKelvey Company

FEDERAL, HAZEL AND
COMMERCE STREETS

YOUNGSTOWN, OHIO

GREETINGS and BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

THE LORAIN BANKING CO.

600 Broadway

Lorain, Ohio

1604 Kansas Ave.

Lorain, Ohio

East Lake Road

Vermilion, Ohio

Member Federal Reserve Bank
Member Federal Deposit Insurance Corp.

SAVING DEPOSITS INSURED

UP TO \$10,000

INTEREST RATE NOW

3% PER ANNUM

GREETINGS and BEST WISHES

To All the Lithuanian People

EMIL J. MASGAY

COUNTY CLERK OF COURTS

GREETINGS and BEST WISHES

To All the Lithuanian People

BLACK TOP PAVING CO

ASPHALT and SLAG
CONSTRUCTION CO.

PAVING FOR EVERY PURPOSE

DENNIS COVENEY

7016 Euclid Ave.

UL 1-1746

KAIP ATsirado LIETUVOS VYTIS?

Įdomi idėja, tobulintinas papasakojimas

Istorikų atskleidžia m o s žinios apie Vyčio, kaip Lietuvos herbo, atsiradimą ligi šiol šykštokos. Viena, atrodo, aišku, kad Vytis, kaip Lietuvos (didžiojo kunigaikščio) ženklas, buvo varojamas Vytauto Didžiojo ir vėlesnių Lietuvos valdovų, bet, turbūt, ne ankstesnių.

Prezidentas A. Smetona 1933 metų gruodžio 15 d. sakytose kalboje štai kaip užsiminė apie Vytį:

"Kitos tautos turi savo vėliavose liūtus, arus, ar kitus galybės simbolius. Tai gražu; tai dinga! Mes turime Vytį, šarvais apkaustytą raitelį ant žirgo, kalaviju rankoje užsimojusį, suoliais lekiantį. Tai gražu; tai prakilu! Iš kur jis mums toks tautos ženklas? Jis, kaip skelbia senovės raštai, vaidilų išgiedotas, dainių išdainuotas. Ne pasaka, o tikrų tikriausia tiesa. Jos laikymės. Kai lietuviai karys ar jo giminietis prūsas žūdavęs kovoje, begindamas tėvynę, tai jį garbingai laidodavę krivės ir vaidilos, primindami prie liepsnos laužo jo didžiulius nuopelnus. Jie sakydavęsi matą jį šarvotą skriejantį ant žirgo padange dausosin, vienoje rankoje lanketas, antroje sakalas. Mūsų tautos idealas — riteris budrys. Kas to idealo siekia, tas turi budėti Lietuvos sargyboje; turi būti tvirtas, doras ir drąsus".

Tie A. Smetonos minimi senovės raštai ir vaidilų giesmės nėra toks "konkrečius" Vyčio atsiradimo pa-

aiškinimas, kaip, pavyzdžiui, legenda apie Vilniaus įkūrimą (Gedimino sapnas). Tokia legenda, surašęs ar sukūręs, patiekia P. Jurkus Gabijos rinkinyje (KARALIAUS VAINIKAS, Gabija, 1958).

Tik dabar teatsiradusi legenda, žinoma, nėra tokia "patikima", kaip iš senesnių laikų atklydusios. Tačiau jos fabula, kaip literatūrinė fikcija, gali būti priimta. Tik jai reikia dar "apdailinti kampus" mažiausia dviem požiūriais: kalbos ir vadinamosios meninės tiesos požiūriu.

Legenda neprivalo pasakoti tik dokumentais patvirtintus istorinius faktus. Jos pasakojimai — vaizduotės padaras. Tačiau kiekvienam meno kūrinį turi būti kita tiesa, vadinamoji meninė tiesa, psichologinis patikimumas, jog taip "galėjo būti". Nustatyti ribą tarp to, kas "galėjo būti" ir kō "negalėjo būti", nelengva. Bet kai susiduri su konkrečiu "nusižengimu meninei tiesai", tada jau lengviau pasakyti — štai jis! Pavyzdžiui, kai pasakoja, kad nuostabiai greitas žirgas buvo greitesnis už vėją ir tą pačią dieną nunešdavo karalių nuo Baltijos jūros iki Juodosios, atrodo, jog taip "galėjo būti". Legendoje tai yra "tiesa". Bet kai to paties žirgo sidabrinę pasagą nuskambėjo į žolę, kita krito prie ežero ir nuskendo, tai imi ir pasiūliai: na, jau na, taip tai negali būti, žolėn nukritusi net ir sidabrinė pasaga neskambės, o prie ežero nukritusi pasaga ten ir gulės, nenuskęs...

Panašių "protestų" kyla ir daugiau, beskaitant P. Jurkaus legendą.

"Tris dienas ir tris naktis dundėjo visi priekalai. Gizeliai užgulę spaudė dumples, oylė anglį ir daužė kūjais, kol sulenkė dideles aukso pasagas".

Na, kaip gi čia dabar imsi ir "patikėti", kad kas nors (net ir pasakoj!) šitaip kaltų auksines pasagas! Italai apie gerus pasakotojus sako "Se no è vero, è ben travato" (Jei ir netiesa, gerai padaryta, papasakota). Deja, apie šį auksinių pasagų kalimą sunku taip pasakyti. Reikėtų sukurkti geresnį, patikimesnį to kalimo (ar liejimo) vaizdą.

Nepatikima ir pasagų simbolika. Auksinėmis pasagomis pakaustytas žirgas negalėjęs bėgti: jos būvusios persunkios. O sidabrinės — beveik geros, tik ne-

patvarios: greit sulūžo, sutruko, nukrito.

Elementų lentelė aukšą tikrai rodo tarp sunkiųjų metalų, sunkesnį už sidabrą. Bet tais laikais kai elementų lentelė dar nebuvo sudaryta, švinas, o ne auksas žmonių supratime visada buvo didžiausio sunkumo simbolis. Todėl "patikimiau" būtų, jei būtų buvusi atrasta kokia kita ypatybė, kaip pasagų netinkamumo priežastis. Sakysim, tos pasagos per daug karališkai žibėjo. Žirgas nenorėjo kelti taip dailiai pakaustytų kojų iš dvaro kiemo į dulkinus kelius, grumstinus laukus ir benorėjo dvare išrieties kaklę poviškai vaikštinėti...

Legendoje "patikima", kad karalius, nujojęs pats vienas pas priešus, juos nustebeino ir valingų žodžių sutramdė jų karingumą, nors ir žinome, kad tokio atsikimo Vilniaus valdovų istorijoje nebuvo. Bet kai pas valdovą atskubėjo pasiuntiniai (žinoma, tai buvo ne kieno kito pasiuntiniai, o paties valdovo žvalgai) ir pranešė, kad tolimuose rytuose telkiasi kazakai ir totoriai su aštriais kalavijais (suprask, Vilniaus valdovo žemių pulti), ir vėl neiškeniti nepasišaušęs, nepagalvojęs, kad čia tai "netiesa"!

Ir totorių, ir kazokų telkimosi kraštai buvo nuo Vilniaus į pietus (kiek į pietryčius), tik ne "tolimuose rytuose". Tai viena. Antra, Tęsinys 4 psl.

Vaidas iš Chicago jaunimo šventės, kurioj tarp jaunimo matėsi nemažai ir senimo. Dešinėje, antroje eilėje, Dr. S. Biežis su žmona. A. Gulbinsko nuotrauka.

PAGALIAU SULAUKĖME LIETUVIŠKOS MODERNIŲJŲ ŠOKIŲ PLOKŠTELĖS

Per paskutinius kelerius metus lietuviškoje rinkoje pasirodė visa eilė puikiai išleistų plokštelių. Jose dažniausiai talpintos liaudies dainos, išpildytos solistų, vokalinų grupių bei orkestrų.

Dėl nežinomų priežasčių buvo vengiama moderniosios šokių muzikos, kurios taip reikalinga mūsų jaunimui. Šis savo parengimuose vis dar groja užsieniečių kompozicijas.

Lietuviškos šokių muzikos reikalas yra labai aktualus. Neskyti spaudoje skaitėme nuoširdžius muzi-

ko Juozo Bertulio ir kitų raginimus, kad lietuviai kompozitoriai pasidarytų moderniosios lietuviškos muzikos srityje.

Nėjų modernaus turinio plokštelių ištiestom rankom taip pat laukia lietuvių radijo programos laisvame pasaulyje.

Savoji šokių muzika, grojama parengimuose, suteiktų ne tik tam tikrą pasididžiavimą, kad ir lietuviai sugeba modernią muziką sukurti, bet ir sumažintų lietuviško jaunimo nutautėjimo galimybes, kadangi susijimuose būtų rečiau naudojama kitataučių šokių muzika.

Kartais kompozitoriai teisinasi, kad nebūsią kam tokios muzikos groti, jei ir parašytų gaidas. Tai abejotina. Amerikos lietuvių kolonijose yra nemaža lietuviškų orkestrų, kurie mielai tai padarytų. Parengime prie jų priėjus ir paprašius, kad pagrotų ką nors lietuviško, daugumoje atveju gaunamas atsakymas: "Gaila, bet neturim gaidų..."

Tikimės, kad lietuviškos moderniosios muzikos dabartinė padėtis tik laikina ir kad greit susilauksime konkrečių rezultatų.

Pirmi žingsniai

Šių metų pradžioje New Havne, Conn. įsteigė lietuviška plokštelių leidykla LITU-GARSAS, kuri, atsiširdama į spaudos raginimus susirūpinti modernia lietuviška muzika, pradėjo gaminti tokios rūšies plokšteles.

Vasario 4 dieną iš RCA Victor plokštelių bendrovės į LITU-GARSO leidyklą bu-

vo parvežta 40 ryšlių su pirmąja tos leidyklos plokštele: "Sokiama groja: Romas Butrimas ir jo orkestras". Tai keturių šokių albumas su trispalviu kietu viršeliu, kainuojąs du dolerius. Plokštelė geros kokybės, 45 apsukimų per minutę greičio, įrašyta pratętoje vagoje (extended play) ir užtrunkanti 13 minučių ir 30 sekundžių, abipus.

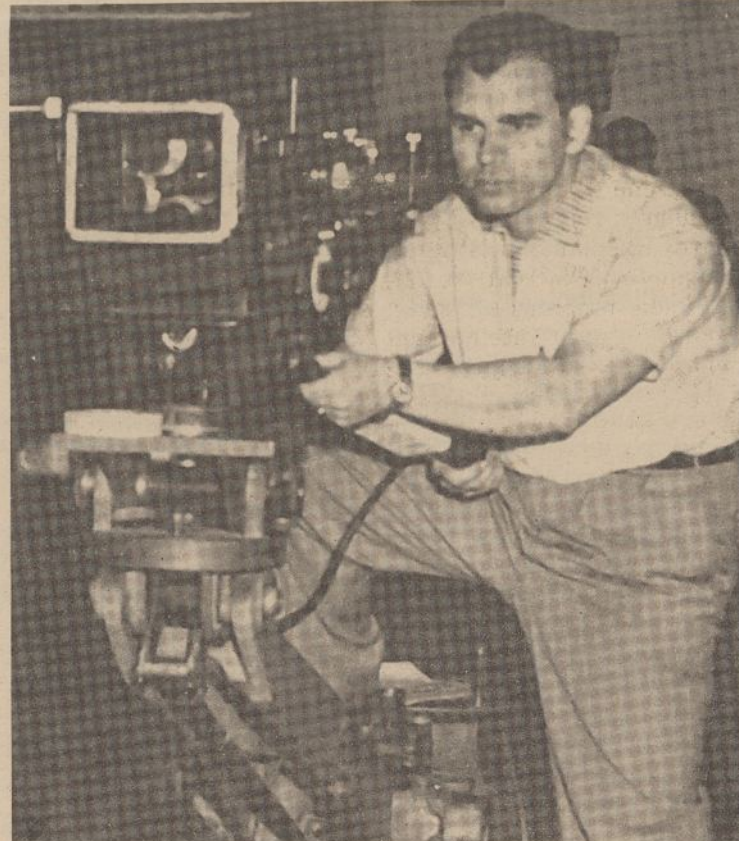
Orkestro vedėjas Romas Butrimas, 20 metų amžiaus jaunuolis, orkestrą suformavo 1955 metais, New Yorke. Per kelerius metus tas orkestras nepaprastai išpopuliarėjo. Nuolatos kviečiamas groti net keliose lietuviškuose parengimuose iš karto. (Savo žinioje turi apie 35 muzikantus).

Orkestro būgnininkas Rimas Čenkus pasirodė turįs neblogą balsą, tad jam buvo leista albume išpildyti dvi dainas: Aukšiniai Lapai ir Jau Šią Nakt'. Orkestracijas atliko pats Romas, kuris ieško tam reikalui pagalbos.

Leidėjai tikisi, kad plokštelė susilauks pirkėjų pritarimo, ir kad ji prisidės prie jaunimo šokių muzikos rinkinio. Jau dabar yra ruošiamas antroji plokštelė, kurioje tilps lietuviškas tango ir... lietuviškas ča-ča.

Lietuvių radijo programoms po vieną plokštelę bus siunčiama nemokamai.

Asmenys ir platintojai, norį plokšteles įsigyti ar platinti, gali kreiptis tiesiai į LITU-GARSO leidyklą, adresu: Povilas Jasiukonis, 269 Norton St. (Ap. 2B), New Haven, Conn.

Dirvos bendradarbis Povilas Jasiukonis, kino režisierius ir operatorius, paruošęs keletą dokumentinių filmų iš lietuvių gyvenimo, dabar išleido pirmąją lietuvišką moderniųjų šokių plokštelę.

Medvėgalis

ANTANAS VIENUOLIS

Iš legendų rinkinio "Karaliaus vainikas"

2

Vakarais pirmutinis pribūdavo į stovyklą, paskutinis eidavo gulti ir tikrai rytą kiek užsnūdavo.

Trečią dieną jis labai lipšniai atsiveikino su savo bičiuliu — žemaičių kunigaikščiu ir miškais patraukė į savo kraštą. Po pusdienio kelionės pasuko atgal ir nakvynės apsisitojo giriose vaidilūčių kalno rytuose.

Naktį, kai užgėso laužai ir visi sumigo, pasisaukė Danyla į savo palapinę drąsuolį pagyryną Medvedį ir tarė: — Medvedi, tu mano družinoje visų narsiausias ir visų gudriausias. Pasirink sau dvyliką družininkų, pasiimk juos su savimi ir per naktį išvok man tą skaisčiabalę vaidilutę Dainorą. O aš tau už tai padovanosiu eikliausią žirgą, ty mo balną, sidabro kamanas ir sidabro pentinūs. Be to, padarysiu tave nuolatiniu savo kilpininku.

Družininkui susisuko galva. Jis nusilenkė savo kniaziui iki žemės ir tarė:

— Gerai, kniaziau, aš sutinku, bet ar suskubsime mes per vieną naktį ir kalną pasiekti, ir gražuolę išvogti, ir atgal sugrįžti? Ar negeriau, kniaziau, pasigauti mums "liežuvių" ir priversti jį vesti mus į kalną per kūrgrindį — tai bus greičiau!

— O kur tokį "liežuvį" pasigausi? Nė vienas žemaitis jau kūrgrindžio neparodys!

— Aš jį priversiu!

— O kaip tu jį priversi?

— Mano rimbas privers! Kalaviju prigrasinsiu!

— Daryk, kaip išmanai, bet kad merga būtų man čia dar su patamsėliu. Girdi! Aš tavęs lauksiu anoje giraitėje. Tik neapsirik — pristatyk man tą skaisčiavėdę gražiabalę Dainorą, — dar pabrėžė jam kniaziaus.

Medvedis pasirinko sau dvyliką šauniasių ir drąsiasių družininkų ir pasigrobė sargybinių žemaitį. Iš pradžių aplupė jį rimbą, prigrasė kalaviju ir liepė per kūrgrindį vesti družiną į kalną. Žemaitis ilgai nesipriešino, tik pareikalavo, kad visi laikytųsi ramiai, sektų paskui jį protegu ir kad kiekvieno arklys būtų stipriai priištis prie priešakinio uodegos.

Kaip žemaitis pareikalavo, taip Medvedis ir padarė. Ilgai juos vedė kūrgrindžiu, nukrypdamas čia dešinėn, čia kairėn, čia vėl, lyg kelio ieškodamas, pasukdavo atgal. Po kojų čėžėjo sudžiūvę melda, traškėjo švendrės, tai vėl pūškėjo vanduo, o priešakyje tamsoje vėduoliavo raito žemaičio siluetas. Pagaliau, įvedęs družiną į pačią marmalynę, žemaitis dingo! Dingo kaip vandenin. Veltui jo laukė družininkai, veltui nerimavo Medvedis, gniaužė rankoje rimbą, graibė pašonėje kalaviju, bet žemaičio ir pėdsakas išnyko! Medvedis nebežinojo, ką daryti: grįžti atgal be mergos — galėjosi kniaziaus dovanų ir bijojo keršto; pasiversti vilkolakiu, kaip kad buvo pasigyręs, nemokėjo; kito vadovo neturėjo. Nutarė paieškoti kūrgrindžio ir pats vesti družiną į kalną. Bet vos tik jis pasijudino iš vietos, vos tik žengė vieną žingsnį pirmyn, kaip tuojau nuslydo nuo kūrgrindžio, papūškėjo į akivarą ir

įtraukė paskui save ir visą dvyliką vienas su kitu surištų arklių! Retas kuris iš raitelių išsikapsnojo gyvas. Medvedis dar labiau susirūpino, bet, sumetęs, kad grįžti atgal ar siekti kalno vis tiek prisieis pėstiems, ir be vadovo nutarė brautis pirmyn.

— Medved, o kaip mes atgal su merga grįšime? — paklausė savo vadą vienas družininkų.

— O mums toji pati Dainora kūrgrindį nurodys: ji tai jau tikrai žino visus čia takus ir takelius.

— O jei nepanorės? — suabejojo kitas.

— Rimbu priversime! — Kalaviju prigrasinsime! Kaip ji nepanorės! — ir Medvedis užkomandavo savo družininkams "pirmyn".

Družininkai susitvėrė už rankų ir pasileido pirmyn per balas raistus, akivarus. Beklampodami, besikapstydami, kur plaukte plauktė, kur briste brido viksvų ir meldų ataugas, per dygliuotus sausąžiedžius, bet visgi prie kalno prisikasė, ir, aplipę purvo gurvuoiais, užkopė ant jo viršūnės. O kolei jie braidė, murkdėsi, žemaitis tuo tarpu paskubėjo į žinyčią ir įspėjo vaidilutes apie grėsiantį joms pavojų. Vaidilutės, vyresniosios paliepiamu, išsislapstė kalno požemiuose, ir tik dvi pasiliko prie aukuro amžinos ugnelės kurstyti.

— Kas jūs esate, kas jus čia atvedė ir ko jūs iš mūsų norite? — neva nustebusi paklausė viena vaidilutė, pamaciūsi družininkus.

Kai Medvedis pareiškė jai savo kniaziaus norą, vaidilutė jam atsakė atžariai:

— Visos mes esame gražiabalės dainoros ir skaisčiavėdės vainikuotos mergelės vaidilutės, o jei tavo kniaziaus jau tokia galia ir valia, tai tu pats išsirik jį iš mūsų tarpo.

(Bus daugiau)

Bendras vaizdas iš skautų suruoštos Kaziuko mugės Chicagoje.
A. Gulbinsko nuotrauka.

TRADICIJOS IR SKEPTIŠKI VERTINIMAI

J. PETRAITIS

Emigracinėse bendruomenėse skeptikų niekad netrūks. Netruksta jų ir mūsų tarpe.

Dirvos kovo 2 numeryje tilpo skeptiko, kaip autorius pats save pavadino, apmąstymai "Mūsų tautinės tradicijos".

Šiuose "skeptikuose apmąstymuose" autorius nagrinėja dviejų lietuviškų tradicijų tautinius bruožus. Viena iš tų tradicijų, tai šiais metais Lietuvoje "plačiai ir viešai atžymėtos užgavėnės" su komunistų "perauklėtu" Lašiniu ir Kanapiniu, "gal jau net kandidatų į partiją", o antroji Vilniaus tradicija — Kaziuko mugė, šiais metais ir anksčiau improvizuota mūsų skautų ir skautų Clevelande, Chicagoje ir Detrote. Nieko sau sugretinimas! Kompartijos vadovai Lietuvoje propaguoja vieną, o čia Amerikoje skautų ir skautų vadovai antrą. Dar ko gero, pagal skeptiškąją mąstytoją, "kompartijos agitpropas ims ir atgaivins Vilniuje Kaziuko mugę "kaip daugiatautinės, įvairiaspalvės liaudies tradiciją" ir... ko gero dar padėkos Amerikos liet. skautams ir skautėms už priminimą, nes iki šiol buvo užmiršę...

Niekas negali skeptikui uždrausti mąstyti taip, kaip jam patinka, tačiau, kai tas mąstymas pristatomas kitiems, tada tenka palies tiesiems sustoti ir pažiūrėti, kokioje šviesoje tas "cimbolu apžiūrinėjimas" atliekamas. Negi norima diskredituoti tradicinę Kaziuko mugę Vilniuje, kad jauni mas apie tai nežinotų ir į Vilnių eitų per Geležinio Vilko padavimą? Pabarti mūsų skautus-es, ypač jų vadovus, kad ta "nei religinio, nei tautinio atspalvio neturinti liaudies tradicija" yra čia bandoma suvaidinti taip, kaip ir kitos mūsų lietuviškos tradicijos? Pabarti visus "Kaziuko mugės" vardą naudojančius, tuo įžeidžiant šventą Kazimierą? Ar, pagaliau, patį šventą Kazimierą padaryti lietuvių pagarbos nevertą "slaviško vardo, mišrios geneologinės kilmės, lenkiško auklėjimo, daugiausia legendos dėka šventuoju paskelbtą" istorinį asmenį? Ne būtina lietuviškos tra-

dicijos turi būti tautinės Jos gali būti religinės, socialinės, lokalinės ir kitokios, vertos respekto tiek pat, kiek ir tautinės. Pagaliau, nagrinėjant mūsų tautinės tradicijas, vargiai rasime bent vieną jų laisvą nuo kitų tautų įtakos ar panašumo.

Niekas netvirtina, kad Kaziuko mugė buvo tautinė visos Lietuvos tradicija. Tai buvo tik paties Vilniaus tradicinė šventė, turinti tautinės išraiškos prekes-suvenyrus. Dalyvių įvairumas Kaziuko mugėje netrukdytų jai būti tradicine Vilniaus švente, lygiai kaip kitataučio išmargintos tautiniai raštai Kaziuko širdelės ar Vilniaus verbos buvo tautinis sentimentas tam, kuris to ieškojo. Taip kritiškai žiūrint reikėtų atsisakyti visų tautinių šokių, turinčių lenkiškos polkos melodiją ir mūsų tautinius rūbus vadinti tautiniais tik tada, kai jie pasiūti lietuvių siuvėjo, išausti lietuvių audėjų iš Lietuvos augusių linų...

Švento Kazimiero maži bino vardo naudojimas nesudaro jokios pašaipos pačiam šventajam ir neįžeidžia jo garbintojų. Kaziuku buvo ir yra vadinamas ne tik "piemenukas ar koks vaikėžas", bet ir padorus bajoro ar direktoriaus sūnelis. Lietuvių literatūroje rasime "Vincelį paukštvanagėlį", "Guvų Vince" ir gyvenime daugybę Vincukų, gerų ir blogų. Dėl to šv. Vincas tikrai neprarado nė trupučio garbės nei danguje, nei žemėje. Šv. Jono išvakarėse Lietuvoje ir kitur degdavo Joninių laužai. Buvo vainikuojami maži Jonukai ir dideli Jonai, tuo momentu visai pamirštant apie patį šventąjį. Argi dėl to patamsėjo šv. Jono aureolė?

Pasipiktinimas švento garbės nuvertinimu, kad jo vardas "demokratiškai lyginamas su vaikėžais", implikuoja autoriaus gilų religingumą ir pagarbą šv. Kazimieriui. Deja, tų žodžių nuoširdumu tenka suabejoti, tame pat straipsnyje paskaičius aštroką paties šv. Kazimiero šventumo kves-

tionavimą. Kaip suprasti visą tą kontraversiją?

Kaziuko širdžių sugretinimas su amerikiečiais Valentinu širdimis irgi nėra tikslus. Valentino širdys naudojamos kiekviename JAV miestelyje ir kaime amūro pagerbimui. Kaziuko širdys buvo tik Vilniaus reiškinys, tik Kaziuko mugės sentimentas. Jos buvo tik Vilniuje, nors daugelyje miestelių per šv. Kazimiero atlaidus vyko panašios mugės, tik mažesnio masto. Negi amūras buvo žinomas tik Vilniaus gyventojams, o visiems kitiems ne?

Dėl studentiškų dainų "įvairumo" nėra reikalo eiti į taip tolimus caro studentijos laikus. Užtenka dabar užsukti į bet kurį mūsų studentijos pasilinksminimą Chicagoje ar New York'e, kur nuskamba daina "Paslaptį Kaune yra kvartalas šaunus". Čia net keli šventieji minimi ne taip, kaip maldaknygėje, bet taip, kaip buvo išmokyti iš vyresnės kartos mūsų filisterių. Dainavimas vyksta be jokių piktų intencijų, dainuoja santariečiai, skautai ir ateitininkai, ir tas nieko bendro neturi su "šaipymusi iš šventųjų".

Baigiant, galima užtikrinti skeptikiškiems kritikams, kad mūsų skautiškas jaunimas ir vadovybė pilnai gerbia savo globėją šv. Kazimierą ir Jo šventumui dar nesuabejojo. Tik pagyrime ir paramos yra vertas skautų vadovybės pastangos simboliškai pavedžioti mūsų jaunimą po Vilnių, Kauną ar Klaipėdą ne vien legendu, pasakojimu, bet matomais ir išgyvenamais, jaunimui patraukliais, tėvų aporuotais būdais, kartu pasiekiant ir organizacijos ekonominio stovio pagerinimo pačio jaunimo pastangų dėka. Gi pats Lašininis, Kanapinis, Kaziuko mugės ar kitų lietuviškų tradicijų improvizavimas daugiau padeda mūsų jaunimui išlaikyti lietuvių, negu skepticizmas.

Kaip atsirado...

(Atkelta iš 3 psl.)

totoriai niekad nepuolė Lietuvos (Vilniaus valdovų) žemiu susidėję su kazokais. Vytautas turėjo su totoriais susirėmimą, ir skaudžiai nesėkmingą, bet kazokų nei vardo tada dar, turbūt, nežinoja. Kazokai drauge su totoriais puolė ne Lietuvą, o Lenkiją (Lenkijos dvarininkus), bet tik apie porą šimtų metų po Vytauto (kai baltasis žirgas jau buvo Lietuvos herbe), Vladislavo Vazos laikais. Toks ryškus nukrypimas nuo istorinės tiesos jau ir fikcijos "patikimumui" kenkia.

Čia pat susiduriame ir su kalbiniu sugirgždėjimu. Jei būtų telkęsi, sakysim, kazokai ir totoriai su kirgizais, kalbos požiūriu būtų viskas tvarkoj, bet kai žmonės tel-

kėsi su kalavijais, tai jau ne, nes kalavijai negi buvo trečia armija, šalia kazokų ir totorių... Neišvengta ir daugiau įvairių kalbos sugirgždėjimų, vengtinų dailiojo literatūroje. Pavyzdžiui: (žirgo) "prunkštimas pravėrė visų lūpas džiaugsmui". Lyg žmonės būtų laukę, kad džiaugsmas jiems pro lūpas į burnas lįstų... Nei tiesos, nei poezijos tokiame posakyje. Lietuviškai pasakytum, pavyzdžiui, kad nuo žirgo prunkštimo visų lūpos prasivėrė (arba prasišiepė, ar net pražydo) džiaugsmu.

Toliau: valdovas leido pirklams pirkti tolimuose kraštuose meirūnų, sidabro ir aukso, Damasko šilką... Jei pirkti suprantam kaip supirkinėti, tai tada ne tik šilka, bet ir auksą, sidabrą, meirūną (ar meirūnus), o jeigu pirkti tik daug arba kiek pajėgs, tai tada: meirūno, aukso ir sidabro, ir Damasko šilką. Ar ne?

"Sužvengė žirgas ant viso karaliaus dvaro"... Lyg tas sužvengimas būtų supykimas, barimasis ant dvariškių... Bet čia gi norėta pasakyti, kad garsiai sužvengė, tai — per visą dvarą, o ne ant.

"Vilniaus pirkliai... lingavo galvas"... Lietuviškai tai mirkčioja akimis, o ne akis, mojuoja rankomis, o ne rankas, čepsi lūpomis, o ne lūpas, ir linguoja galvomis, o ne galvas.

"Dar nespėjo apsižvalgyti, kai prieš juos išaugo raitelis"... Jeigu staiga, tai gal stojo, išnirio ar kaip kitaip, nes augimas juk ne staigus, o lėtas vyksmas.

"Žirgas stojo ant dviejų kojų"... Tai posakis, kuris tinka aiškinamajam žodyne lietuvių kalbos idiomų nesuprantantiems paaiškinti, ką reiškia šiam atvejui tinkamas posakis "žirgas stojo piesta (ar piestu)".

"Visi... daužė galva žemę"... Kieno galva jie žemę daužė? Jei visi ir savomis, tai galvomis daužė. "...mūsų žirgai lenkė paukštį, o tavo lenkia vėjus"... Kas tavo? Irgi žirgai? Kalbama apie vieną žirgą, todėl būtina arba "tavo žirgas", arba "tavo sis".

"...Kūjai išmušė sidabro pasagas. Juokdariai gisode šoko..." Jeigu būtų norėta pasakyti, kad "Juokdariai gisode šoko, tai kur jie matys, kaip pasagas kala!" — tas "gis" būtų vietoj. Bet čia rodoma priešingybė: kalviai pasagas kalė, o juokdariai šoko. Rusiškas "že" čia netinka. Tai kas, kad "visi taip rašo", panašiai, kaip ir abuoja vietoj abejingo isikandė!

Abejotinos poetinio vaizdingumo vertės yra ir toki posakiai, kaip "Atėjo į dvarą (žmogus iš girios) pats su ydės, nešdamas sakų kvapą". "Kalnai ir miškai dundėdami dainavo", "žirgas neturėjo nė lašo prakaito". "Vieną kartą pasagos visiškai sudilo" (turbūt, pagaliau sudilo). Pats legendos pavadinimas nenuoseklus: "Baltojo žirgo pasaga", nors legendoje visą laiką kalba, kad žirgo ne viena koją kaustė.

Pabaigoje, apie jau piniuose iškaltą žirgą, sako, kad jis "nešė ant savo pečių karalių su iškeltu kalaviju". Ne meno kūriny, o publicistikoje (politinėje kalboje), A. Smetona tą dalyką gražiau, lietuviškiau pasakė: "matė jį... šarvotą skriejanti ant žirgo... vienoje rankoje lanketas, antroje sakalas". Visų pirma, žirgai raitelius ne ant pečių neša. Antra, neša jį kalaviju užsimojusi, o ne raitelį atskirai ir iškeltą kalaviją atskirai.

Legenda graži, tik ją dar reiktų "išravėti", apdailinti.

— vr.

GREETINGS and BEST WISHES
For a Pleasant Holiday

**DODDS - ROSS &
Associates**

GENERAL INSURANCE AGENCY

8119 St. Clair Avenue

EX 1-0682

GREETINGS and BEST WISHES
For a Pleasant Holiday

PORTAGE MARKETS

7040 Wade Park Ave.

ENdicott 1-0144

7018 Superior Ave.

ENdicott 1-2075

8702 Hough Avenue

RAndolph 1-2777

1407 Hayden Avenue

MULberry 1-8550

18245 Euclid Avenue

IVanhoe 1-9700

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

**DAIRYMEN ICE CREAM
COMPANY**

3068 WEST 106th ST.

OR 1-2300

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons
For a Pleasant Holiday

**CANADA DRY
GINGER ALE**

EX 1-8800

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

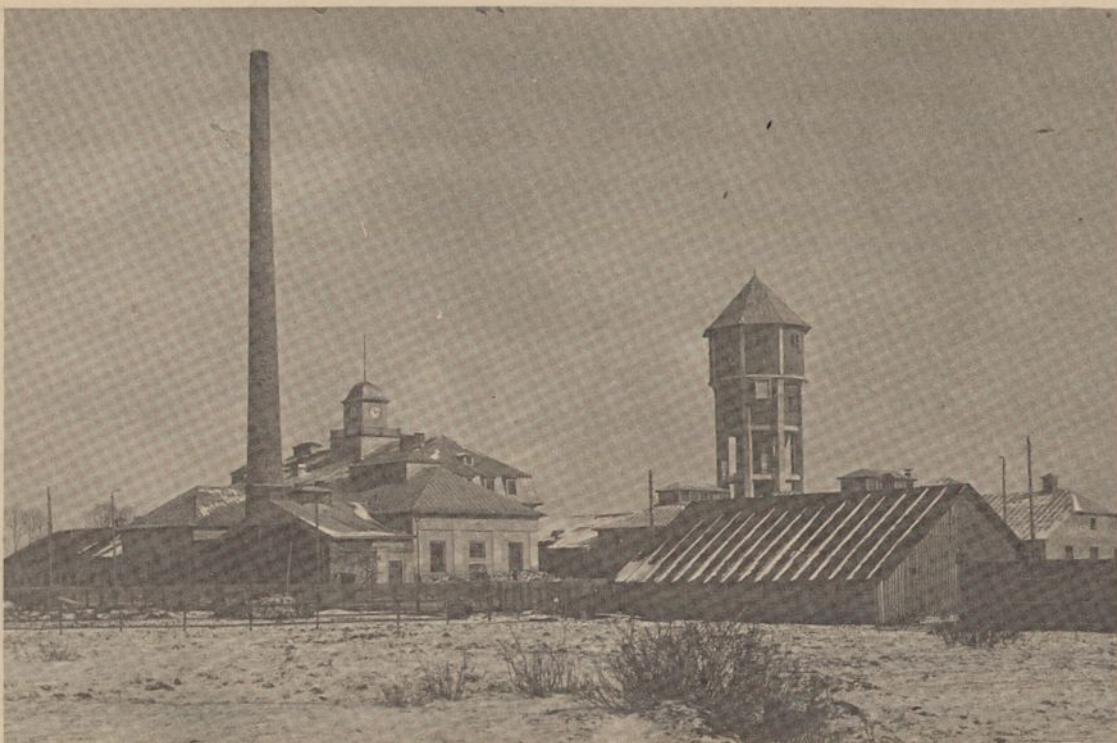
**JIM CONNELL
CHEVROLET, INC.**

SEE THE NEW 1959 CHEVROLET

THE FINEST EVER BUILT

14481 Euclid Ave.

UL 1-3300

Taip atrodė Maisto fabrikas Kaune pirmaisiais gyvavimo metais.

Taip augo nepriklausoma Lietuva 2

MAISTO BENDROVĖS SKERDYKLOS

Išmintingas ir gabus finansistas kun. Juozas Vailokaitis, 1919, 40 m. gyvenęs Kaune ir turėjęs Laisvės Alėjoje savo ūkio Banką, tarp kita ko buvo pastatęs Maisto skerdyklas netoli Kauno, už Aleksoto, prie Garliavos plento. Broliai Vailokaičiai sugebėjo, esamomis sąlygomis, per savo bankus, kurių buvo be Kauno ir daugiau, kitose Lietuvos vietose, telkti ir ugdyti finansus. Vienok įmonės vesti jiems truko gabesnių savystovių žmonių-specialistų. Ir jų nevisada surasdavo. Štai ir sukurtooms skerdykloms vadovauti ir taip ir nesuįsirašo tinkamų planuotojų.

Čia minima Maisto įmonė buvo pastatyta užtraukus Lietuvos Banke 7 milijonų litų paskolą, berods, iš 6% palūkanų. Nei %, nei paskolos, kad ir mažesnės dalimis, broliai Vailokaičiai Lietuvos Bankui atmokėti nebegalėjo, nes Maisto įmonė nesuįsirašo taip, kaip jie norėjo. Kiekvienas jų pradėtas sumanymas davė tik nuostolius, o pati neveikla irgi didino nuostolių sumą, augant nuošimčiams už nuošimčius.

Nuolatinis susidūrimas su Lietuvos Banko raginimais skolas mokėti skolininkams irgi sudarydavo nemažai nemalonumų. Žodžiu, Maisto, milžiniški pastatai, vieton laukto pelno, pradėjo broliams Vailokaičiams vaidintis jų biznio antkapiai.

Vieną popietę J. Tūbeliui, o kiek lūkterėjus ir man, telefonu skambino iš ūkio Banko pats kun. J. Vailokaitis. Kvietė tą vakarą atvykti pas jį į butą vakarienei ir apie šį bei tą pasitarti. Jis norįs mums, atseit mūsų valdomiems kooperatyvams, pasiūlyti pirkti Maisto skerdyklas. Nors jam būsią su Maistu skirtis labai gaila, bet ką gi padaryti, kad Finansų ministeris ir Lietuvos Banko valdytojas, esą, nusistatę Maistui paskolos daugiau nebepratestis.

Netikėtas ir taip naujas stambus pasiūlymas mums lyg ir pritrenkė, bet greitomis supuolus visa Lietūkio valdyba nutarė, kad mudu su Tūbeliu į tą kviečiamą pas kun. Vailokaitį pasitarimą turime eiti.

Nuvykę radome belaukiant pačius broliai Vailokaičius, Finansų ministerį Dr. P. Karvelį, Lietuvos Banko valdytoją prof. Jurgutį ir ūkininkų Sąjungos pirmininką F. Mikšį.

Per ilgus pasitarimus buvo aptarta, kad Lietūkis perka 45%, ūkininkų Sąjunga 40% ir broliai Vailokaičiai pasilieka 15% Maisto akcijų.

Daug pastangų mudviem

PETRAS JANULAITIS,
Chicago

su Tūbeliu prisėjo pakelti besiaiškinant su mūsų kolegomis Lietūkio valdyboje, o taip pat ir taryboje, po to net specialiam visuotiniame susirinkime, kad įtikintume, jog čia reikalingas mūsų kooperatyvams priimtinas ir kartais, jei sugebėsime savo planavimus įvykdyti, net ir tautos ūkiui pelningas.

Fantastiškiausi karo uždaviniai

Laimės šypnelėjimas

— Bet turėtume rasti kokią nors išeitį, — pasakiau. — Manau, pasitaiko ir kitiems pamesti kvitus. Kas tada daroma?

— Jūs užpildote pareiškimą. Tiksliai nurodote lagaminų turinį. Mes laukiame tris mėnesius. Jei niekas per tą laiką neatsiliepia, mes atidarome lagaminus. Jei aprašymas atitinka turinį, galite paimti lagaminus.

Aš išsitraukiau iš kišenės raktus.

— Pažiūrėkite, raktai nuo tų lagaminų. Aš negaliu laukti tris mėnesius. Dar šiandien turiu išvažiuoti į Chicago.

Valdininkas galvojo. Pasakui linktelėjo galvą.

— Kas gi tuose lagaminuose yra?

Ta akimirka nudžiugau, kad buvau ne Vokietijoje.

— Marškiniai, kojinės, kostiumai...

— Man reikia tikslesnių žinių.

— Dveji balti, vieni žalsvi marškiniai... O, atsiminiau: foto aparatas. Labai vertingas. Leica...

— Prašau parodžiu!

— Leica... — Amerikoje yra tiek daug vokiškų foto aparatų, kad tikėjaisi, nesukelsias įtarimo.

Valdininkas paliepė atnešti lagaminus. Atidarė. Dvigubame dugne buvo rėdijo siustuvo dalys, du pistoletai, maišelis su deimantais, piniginė su 50.000 dolerių. Jei jis tik atidžiau pažiūrės, ras viską. Čia pat telefonas. Policininkai stotyje. Aš jau ir čia nebeįsisių...

Valdininkas paėmė Leicą.

— Gražus daiktelis. Ir brangus, ar ne?

— 450 dolerių. Vokiečių gaminy.

— Damned Germans, — nusijuokė jis. Padėjo aparatą atgal, atidarė antrą lagaminą, paviršutiniškai pervertė.

— Lagaminus galėsite gauti. Tik reikės pasirašyti.

Jis atsisto prie mašinėlės ir ilgai rašė lagaminų

gas.

Išėjo, kad sugebėta Maisto eksploataciją vykdyti. Ūkininkai, aprūpinti tinkama veisline medžiaga, netrukus užvertė Maisto skerdyklas bekonų ir kita žaliava taip, kad pirmaisiais veikimo metais jie gavo apie 30 mil. litų. O toliau gamyba ir perdirbimas taip išaugo, kad Lietuvai dar keturių tokių skerdyklų prisi-reikė. Ir, žinoma, jų buvo tiek pastatyta.

PER KRIUKĮ TRAUKIANT

Idomūs žmonės tie vokiečiai: Liuteris matęs velnią, o Faustas jam sielą parduos.

*

Jei žmogus iš nieko suvertas, tai nieką privalėtų ir gerbti, nes tai jo tėvas. Žmogus dažnai nieko ir nerbia.

*

Kas vakare veidmainiu gula. ryte begėdžiu kelia.

*

Daug žodžių prirašyti — gražu; tiksliai parinkti — sunku.

*

Prie stalo, sakoma, angelai moka mandagiai elgtis, prancūzai skaniai valgyti, vokiečiai apsiryti, o lietuviai pasigerti.

*

Maskvos linija amžinai kinta, o mūsų bolševikų ta pati: laikytis Naskvos linijos.

Atliktas Kriukis

BOSTON

• Kovo 4 d. Tautinės Sąjungos namuose įvyko **BALFo skyriaus metinis susirinkimas**, kurį atidarė pirm. A. Andrulionis. Pirmininkavo Vaitkevičius, sekr. Mučinskas. Iš v-bos pranešimo paaiškėjo, kad 1958 m. pajamų turėta \$1616.98, išlaidų — \$1437.98, liko \$178.91. **BALFo** centrui perduota \$1300, už rūbų 1670 sv. persiuntimą sumokėta \$94.45, kitos smulkios išlaidos.

Apie **BALFo** seimo eigą pranešimą padarė A. Andrulionis. Valdybą perrinkti tie patys: A. Andrulionis, A. Bričkus, S. Jakutis, J. Jonaitis, M. Michelsonienė, V. Vakauza ir A. Vilėniskis. Rev. K-jon: E. Cibas, A. Keturakis ir J. Sonda. Direktorais perrinkti: Baika, Jančauskas, Lapšienė, Mikalauškas, Mučinskas, Nemaškienė, Petronis, Stelmokas, Venckus ir Vilutis. Kai kurie iš direktorių visiškai nesilanko į susirinkimus.

Numatyta šiais metais organizuoti rūbų rinkliavą ir įrašyti nariais mokančius bent po vieną dolerį.

• Caro duktė Anastazija tikrai mirusi 1918 m. per žudynes Ekaterinburge, kategoriškai tvirtina Kopenhagoje buvęs kazokų pulkininkas Vladimir Karpov, kuris atpažinęs jos lavoną. Tuo tarpu Vokietijoje gyvenanti Anderson vis tebe-teigia, kad ji esanti caro duktė Anastazija.

• Austrija ketina perduoti tarptautiniam teismui savo ginčą su Italija dėl pietinio Tiolio.

Visiškai sumišęs, susinervinęs Bilis stovėjo, negalėdamas net kalbėti.

— Aš pašauksiu policiją. — pasakė valdininkas.

— Ne, nereikia. — atsakė Bilis. — Nesuįsira. Reikalas savaime išaiškės.

— Keista, — kraipė galvą valdininkas. — Kaip pagaliau norite.

Jis išėjo į miestą. Vienas. Be pinigų, be draugų, be pastogės...

*

Ta pačia akimirka mirė Edvardas Green. Paolo bute aš išsitraukiau iš kišenės dokumentus, nuėjau į virtuvę ir sudėginau. Atsargiai turėjau dar visą eilę kitų navardžių ir profesijų.

Rytoj eisiu pas Mr. Brown. Gal jau už poros dienų susitiksiu su atominių laboratorijų žmonėmis.

GREETINGS and BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

**MOSHER-LALLY
CHEVROLET CO.**

SEE THE NEW MOST OUTSTANDING

1959 CHEVROLET

Bedford, Ohio

566 Broadway

BE 2-1880

GREETINGS and BEST WISHES

For a Pleasant Holiday

FRANCES P. BOLTON

CONGRESSMAN

22nd District

GREETINGS and BEST WISHES

GRABLER MFG. COMPANY

6565 Broadway

Michigan 1-9260

BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

**THE YODER
COMPANY**

CLEVELAND, OHIO

GREETINGS and BEST WISHES

For a Pleasant Holiday

THE HUMPHREY CO

EUCLID BEACH PARK

Pasisekusios Kaziuko mugės Chicagoje komendantė sktn. Klierienė su sktn. Nami-
kiene ir sktn. Tumiene prie skaučių Aušros Vartų tunto paviljono.

A. Gulbinsko nuotrauka.

CHICAGIEČIŲ EKSKURSIJA Į VILNIŲ...

...Ne Didysis Kunigaikštis su palydovais atjojęs pro Senąją Kernavę, bet Lietuvos konsulas Chicagoje dr. P. Daužvardis su ponija oficialiai atidarė Kaziuko mugę Chicagoje, padėkodamas skautėms-tams už Vilniaus tradicijų atgaivinimą. Su midumi, duona ir druska pasitiko konsulą "Kaziukas ir Barbutė", kartu su visa skautiškąją vadovybe, mugės rengimo komiteto nariais ir skaučių, skautų dainomis.

Didžioji Jaunimo Centro salė vos pajėgė sutalpinti visus mugės paviljonus ir prekes. Ir ko čia nebuvo!

Prie pat scenos buvo įsivertinę jūrų skautų-čių "laivynas", su bures iškėlusiais laivais ir nematyti žuvų įvairiaspalvėmis prožektorių šviesomis, rodė visiems kelią pas gintaro kranto atstovus. Juodkrantės, Baltijos Jūros tuntu ir Korn! Gintaras paviljonų stalai buvo nukrauti dekoruotais krepšiais, margučiais, vazomis, lėkštelėmis, stiklo dirbiniais, paveikslais, rėmeliais, juostomis, pagalvėliais ir įvairiais gintaro išdirbiniais. Prie saldainiais, riestainiais, pyragais ir daugybe Kaziuko širdžių apkrauto stalo, sukosi jūrų skautų "Laimės ratas". Cilindriuoti ir ūsoti pardavėjai net sušilę bandė aptarnauti didžiulį būrį laimės ieškotojų.

Per visą salės šoną buvo nusitęsusi Kernavės skaučių tunto "karalystė". Ilgo navilijono centre buvo įrengti lietuviškos sodvobos gonkai, lietuviškas prieklėtis. Stalai čia lūžo nuo gėrybių ir nuo susirinkusių mirkėjų. Kiek čia darbo, kiek čia širdies buvo įdėta!

Aušros Vartų skaučių tuntas buvo išsiplėtes kitose salėse. Ir čia "žydėjo" Vilniaus verbos, lankytojų laukė pačių mamų keptos, išrašytos Kaziuko širdys ir saldumynai. Svečins ir lankytojus paviljono šeimininkės sutiko su niekad nematytu, neregėtu pyragu — karvojumi, didumo, kaip automobilio ratas, išpuoštu raštais ir širdimis. Tai skaučių rėmėjų Macke-

vičių kepyklos dovana, kartu su pora šimtų Kaziuko širdelių.

Lituanicos skautų tuntas buvo išdėstęs knygų, žurnalių, paveikslų ir kitokių spaudos reikmenų. Nedidelis paviljonas, bet lankytojų pilna. Ypač įdomiai įrengta "Laimės šaudykla" gausiai apsupta jaunimo.

Prie pat įėjimo Akademinių Skautų Sąjūdžio knygų kioskas. Interesantų prie jo neperdaugiausia.

Patraukus į antrąjį aukštą — Kernavės pilies bokštą, atsirandanti tiesiai prieš "Bajorų svetainę". Ant stalių degė storos žvakės, ant sienos briedžio galva, o lange ištiestame tinkle sėdi stori vorai. Kaip Kernavės pilyje! Kernavės tunto, sesės nešiojo girą, dešras, kepsnius ir ko tik širdis geidė! Kitos dvi Kernavės valgyklos buvo įrengtos pirmame aukšte. Visos išpuoštos, išdekoruotos.

Jūrų skautijos valgykloje jauteisi, lyg jūros dugne. Virš galvos ir šonuose tinklai, žuvys, vijokliai, gelmių žolės, ir pro melsvą valgyklos šviesą mirksį šventosios uosto švytury.

Sutiktuvės ir pagerbimas

Tautinės Sąjungos ir Tautinio Akademinio Sambūrio nariai surengė jaunesiems Bartkams sutiktuvės ir rašytojo J. Švaisto pagerbimą. Programą pravedė ir ją į tautosakinius rėmus įvedė Vyt. Kasniūnas.

Pirmiausia buvo pakviestas kalbėti konsulas Dr. Petras Daužvardis, kuris pasveikinęs jaunuosius, gražių žodžių iškėlė tautosakos lobyną.

ALTS Chicago's skyriaus pirmininkas Petras Vėbra iškėlė šio susibūrimo tikslą, o LTAS pirmininkas Aleksas Siliūnas pasisakė aktualiais dienų klausimais, sveikino jaunuosius ir pristatė svečiams Danguolę Bartkuvienę, veiklią visuomenininkę, dabar įsijungiančią į mūsų būrį.

Aušros Vartų ir Lituanicos tuntu valgyklos atrodė buvo kruopščiausiai išdekoruotos. Valgyklos vienoje pusėje virš galvų suposi snieguolės, sunkūs debesys, o šonuose sunešti sniego kalnai. Kitoje pusėje virš galvų lankstė drugeliai, giedojo paukščiai, švietė saulė ir buvo pilna žiedų. Tai vasara ir žiema, o antroje valgykloje pavasaris su žuikiais, margučiais, Velykomis, ir geltonrūbis ruduo. Valgiai irgi pagal keturis metų laikus, ir viskas buvo labai skanu.

Tiek daug tų vaigyklų (net šešios!), bet visose buvo pilna svečių.

Pirmoji Kaziuko mugė Chicagoje praėjo netikėtai gerai, sutraukdama keletą tūkstančių lankytojų, atnešdama daug komplimentų ir pagarbos dirbančiais skautijai. Matant patenkintus svečius mugės rengėjams užsimiršo ilgį vakarai, nuo pat Kalėdų verbas bedirbant ir tas dvi dienas viską betvarant. Gautos gražios pajamos padės visiems nugalėti finansinius sunkumus, stovylaujant vasaros metu.

Br. Juodelis

Po to sekė sveikinimai. Vilties Korporacijos vardu kalbėjo inž. Bakšys, Korp! Neo-Lithuania — stud. Donatas Siliūnas. Muzikas Balys Pakštas, prisiminęs tuos laikus, kai dirbo kartu su inž. Eug. Bartkum Tautiniame Ansamblyje, rageliu padūdavo kelias liaudies dainas.

Inž. Jonas Jurkūnas grįžo mintimis į Los Angeles ir papasakojo savo įspūdžius iš jaunųjų vestuvių.

Po to programos vedėjas papasakojo, kaip Lietuvoje, pagal Aukštaitijos papročius, buvo sutinkama į jaunų namus atvykusią jaunamartę ir savo žodžius taikė jaunajai Danguolei. Perskaitytus jaunamartės dekretą visi svečiai pasveikino ir artimiausią susipažino.

Trumpai valandėlei atvykus rašytojui Juozui Balčiūnui-Švaistui, literatūros premijos laimėtojui, buvo surengtos pagerbtuvės.

Pristačius laureatą, Juozas Švaistas papasakojo apie savo kūrybos darbo kelią ir romaną "Sužadėtinė". Jo idomi kalba — kūrėjo žodis knygos skaitytojams susirinkusiems ne tik patiko, bet kartu atidengė ir rašytojo paslaptis dirbant prie kūrimojo veikalo.

Juozui Švaistui buvo sugiedota ilgiausių metų ir palinkėta ilgų kūrybingų metų.

Susirinkusieji, kurių buvo apie 100, paviešėję ir pa-

sivaišinę išsiskirstė Balio Pakšto orkestrui grojant liaudies dainas ir tradicinę "Eisime broleliai namo, namo..."

Stasys Pročiūnas

DETROIT

VILNIAUS KRAŠTO LIETUVIŲ VEIKLA

Paskutiniųjų metų bėgyje Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos Detroito skyrius buvo aktyviai įsijungęs į užsienio lietuvių šalpos darbą. Buvo paskelbtas vėjus, kurio metu buvo renkami dėvėti drabužiai, avalynė bei pinigai. Vėjus buvo sėkmingas. Skyrius surinko ir pasiuntė užsienyje gyvenantiems lietuviams 760 sv. drabužių bei avalynės ir 32 dolerius grynais pinigais.

Ta proga VKLS Detroito skyriaus valdyba dėkoja Detroito Lietuvių Organizacijai Centrai, žiburėlio Draugijai ir pavieniams Detroito lietuviams, kurie per mūsų skyrių aukėjo drabužius, avalynę bei pinigus. Jūsų auka pasiekė pagalbos reikalingus lietuvius ir jų vardu Tamstoms dar kartą širdingai dėkojame.

*

Gegužės mėn. 30-31 dd. Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos Centro Valdyba šaukia visuotiną skyrių atstovų suvažiavimą, kuris įvyks Detroito. Tad skyriaus valdyba, būdama suvažiavimo šeimininku, aktyviai įsijungė į suvažiavimo organizavimą. Smulkesnės informacijos techniniais suvažiavimo reikalais teikia A. Misiūnas, 1985 Scotten Ave., Detroit 9, Mich., telef. TA 5-0303 ir J. Lekas, 531 W. Grand Blvd., Detroit 16, Mich., telef. TA 6-7187.

*

Skyriaus metinis narių susirinkimas šaukiamas kovo mėn. 22 d., 12:15 val. Hispanos Unidos mazoje salėje (šalia p. Nakienės krautuvės). Susirinkimo metu bus renkama nauja valdyba, skyriaus atstovai į Sąjungos suvažiavimą ir svarstomi klausimai, susiję su užsienyje gyvenančių lietuvių šalpos vykdymu ir suvažiavimo organizavimu. Valdyba kviečia narius skaitlingai dalyvauti.

VKLS Skyriaus Valdyba

Maldos iš Sibiro

MARIJA, GELBĖKI MUS

SIBIRO TREMTINIŲ RANKA RASYTA MALDAKNYGE

Maldos originalios, jų pačių kurtos, žavios minties gilumu ir grožiu, auka ir kančia. Persunktos didele Dievo, tėvynės ir žmogaus meile.

Išleido ATEITIS spaudė Immaculata Press, Putnam, Conn.

Kaina 1.00 dol.

Gaunama pas platintojus ir Ateities administraciją

916 Willoughby Ave.
Brooklyn 21, N. Y.
Tel. Glenmore 2-2923

SIUNTINIAI SIUNČIAM I SOVIETŲ RUSIJĄ

UKRAINA, LIETUVA, BALTUDIJĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, IR KITAS RESPUBLIKAS.

Pasinaudok patikimu, kruopščiu ir greitai mūsų firmos patarnavimu.

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., INC.

135 WEST 14th STREET
NEW YORK 11, N. Y.
Tel.: Chelsea 3-2583

Licensed by USSR
MŪSŲ SKYRIAI

Atdara kasdien nuo 9-6;
Sėkmadieniais nuo 9-4.

141 Second Avenue
NEW YORK CITY
Tel. GRamercy 5-7430

39 Raymond Plaza W.
NEWARK, N. J.
Tel. MARKET 2-2877

132 Franklin Ave.
HARTFORD, CONN.
Tel. CHapel 6-4724

900 Literary Road
CLEVELAND 13, OHIO
Tel. Tower 1-1461

332 Fillmore Ave.
BUFFALO 6, N. Y.
Tel. MOhawk 2-874

308 W. Fourth Street
BOSTON 27, MASS.
Tel. Andrew 8-5040

11339 Jos. Campau
DETROIT 12, MICH.
Tel. TOWnsend 9-3980

632 W. Girard Ave.
PHILADELPHIA 23, PA.
Tel. WALnut 5-8878

Visais klausimais, ryšyje persiuntimo siuntinių Jūsų giminėms ir draugams, kreipkitės į vyriausią įstaigą arba mūsų patyrusius, atdžius ir mandagius skyrių vedėjus, visi maloniai suteiks jums visus nurodymus. Pradžiuginkite savo gimines ir draugus nusiųdami jiems siuntinį. Mūsų didžiulė firma turėdama tūkstančius patenkintų klientų 100% garantuoja pristatymą. Kiekvienas siuntinys išsiunčiamas laike 48 val. ir adresatą pasiekia per 6-7 savaites (oro paštu laike 7-12 dienų). Įstaigose yra pirmos rūšies pasirinkimas maisto produktų, įvairių pramonės dirbinių, odų avalynės, laikrodžių ir kitokių prekių pažiomis žemiausiomis kainomis. Reikalaukite mūsų nemokamų katalogų, kuriuose rasite informaciją apie naujas maitų normas ir patarnavimus.

Atsiminkite, kad mes esame specialistai visa kame, kas liečia siuntinių persiuntimą.

Skautininkės O. Zailskienė ir A. Gasnerienė Kaziuko mugėje prie jūrų skautų laimės rato.

L. Knopfmillerio nuotrauka.

Sportininkams

9-JŲ ŽAIDYNIŲ I-SIS RATAS

Vadovaudamiesi FASK-to pranešimu Nr. 28, kuriame skelbiama, jog visos su 9-jų Šiaurės Amerikos Lietuvių Sportinių žaidynių 1-jo rato varžybos susijusios funkcijos yra pavestos atlikti Vidurinių Vakarų sporto apygardai ir papildydami FASK-to pranešimą Nr. 27 tu pačių varžybų reikalu, pranešame:

1. FASK-to nutarimu 9-jų Sportinių žaidynių 1-jo rato varžybas vykdo Vidurinių Vakarų sporto apygarda ir Detroito LSK Kovas, balandžio 4-5 d.d. Detroito.

2. Žaidynių programa: a) krepšinis vyrams, moterims, jauniams, jaunučiams; b) tinklinis vyrams, moterims, jauniams, mergaitėms; c) stalo tenisas vyrams ir moterims komandinės ir individualinės varžybos (visi vienetai ir dvejetainiai), jauniams ir mergaitėms tik individualinės vienetų varžybos; d) šachmatų komandinės varžybos. Šachmatų varžybų reikalu bus paskelbtas atskiras pranešimas.

3. Amžiaus riba: jaunių ir mergaičių gimimo datos riba krepšinyje ir tinklinyje — 1940 m. sausio 1 d., jaunių ir mergaičių stalo tenise — 1941 m. sausio 1 d. Jaunučių gimimo datos riba yra 1943 m. sausio 1 d.

Akademiniškas Skautų Sąjūdis, mėgindamas prisidėti prie lietuvių literatūros puoselėjimo, 1958 metų rugsėjo mėnesyje paskelbė Jaunimo Literatūros Konkursą. Svarbiausia, konkursas stengiasi paskatinti jaunuosius mūsų tautos literatus, ribodamas amžių iki 30 metų. Be to, dalyviais gali būti visi lietuviai nežiūrint

Žaidynėse gali dalyvauti per atitinkamas sporto apygardas FASK-te registruoti sporto vienetai bei paskirti sportininkai, atlikę 1959 m. sportininkų registracijos prievolę, neprasižengę sportinės drausmės nuostatomis ir pagal FASK-to nustatytą tvarką kvalifikavęsi iš apygardinių pirmenybių.

Dalyvių registracija atliekama užpildant atitinkamus registracijos lapus, kurie išsiuntinėti visiems sporto klubams.

Registracijos adresas: Vladas Simutis, 7561 Forrer, Detroit 28, Mich.

Registracijos terminas: 1959 m. kovo 21 d.

Visi klubai raginami laiku atlikti registraciją. Smulkesnės techniškos informacijos bus praneštos vėliau.

Vid. Vakarų Sporto Apygardos Komitetas

JAUNIMO LITERATŪROS KONKURSAS

ideologinių pažiūrų (išskyrus komunistines).

Skiriamos dvi premijos: \$150 už geriausią prozos kūrinį ir \$150 už geriausią poezijos kūrinį. Pagrindiniu reikalavimu yra aukštas meninis lygis ir prisiųsti rašiniai privalo sudaryti įnašą į lietuvių literatūrą. Temų pasirinkimas yra laisvas.

Konkurso terminas yra 1959 m. balandžio mėn. 30 d. Jury komisiją sudaro: M. Katiliškis, A. Landsbergis, H. Radauskas ir R. Šilbajoris. Rašinius siųsti ar konkurso taisyklių reikalais rašyti R. Šilbajoris, 108 East College Street, apartment 3, Oberlin, Ohio.

• Pajamų mokesčius Dirvos redakcijoje pildo bendradarbis Jonas Kazlauskas kiekvieną šeštadienį nuo 9 iki 2 val. Galima susitarti ir kitu laiku šaukiant telefonu RE 1-7222.

J. CIJUNSKAS

LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžius, apyrankes ir kitas brangenybes. Sąžiningas ir garantuotas darbas prieinamomis kainomis.

753 E. 118 St.
Cleveland 8, Ohio
Telef.: LI 1-5166

J. S. AUTO SERVICE

Sav. J. Švarcas
1254 Addison Road
Tel. HE 1-6352

Atidara nuo ryto
8 iki 7 v. v.

AUTOMAŠINŲ TAI SYMAS

Masinių viršaus taisymas ir dažymas; motorų, stabdžių patikrinimas ir taisymas, greičio dėžės ir kt. mašinos dalių įdėjimas. Parduodami amžini akumuliatoriai. 24 hours towing. Dienos tel.: HE 1-6352. Nakties tel.: LI 1-4611.

CLEVELANDE ir apylinkėse

Clevelande spauda ateis į namus

Vasario 24 d. Liet. Bendruomenės Clevelando I apyl. pirm. J. Virbalis savo bute sušaukė jaunimo organizacijų atstovų pasitarimą Spaudos Dienos reikalui.

Ateitininkų, budžių, neolituanių, santariečių, skautų ir studentų sąjungos atstovai nuširdžiai pritarė apyl. valdybos planui Spaudos Dienos akciją vykdyti, platinant knygas ir laikraščius prenumeratas po Clevelando lietuvių namus. Jaunimo organizacijos platinimo darbą atliks pamėnesiui.

Pirmuosius du mėnesius spauda platins studentai ir mokykliai ateitininkai. Platinimo akciją tvarkys jauna spaudos bendradarbi Ingrieda Stasaitė.

• Lituanistinės Vysk M. Valančiaus mokyklos koncertas įvyks balandžio 11 d. 6:30 v. v. Sachsenheim salėje — 1400 E. 55-toje gatvėje. Šokiama groso puiki muzika. Gausus bufetas. Meninėje programoje Čiurlionio Ansamblio dainos, Lituanistinės mokyklos meno ansamblio ir mokyklos šokėjai bei vaidintojai.

NELAIMĖ IR LIGA

Liga ir nelaimė ištinka netikėtai. Todėl tu turi užsitikrinti, kad TAVO šeima būtų apsaugota pagal Accident and Sickness planą.

NATIONWIDE INSURANCE COMPANY siūlo platų ligoninės, medicininę, operacinę ir nedarbingumo pajamų draudimą žemomis kainomis!

Dėl smulkesnių informacijų skambinti:

PAULINA MOZURAITIS,

Agentas

13706 Benwood Ave.
CLEVELAND 5, Ohio
Tel. SK 1-2183

Ohio valstybės lietuvių gydytojų žmonos susiorganizavusios į atskirą draugiją. Nuotraukoje valdybos pirmininkė B. Juodėnienė ir sekretorė K. Martuvienė.

Dirvos nuotrauka.

Geromis sąlygomis parduodamas namas

Dėl išvykimo geromis sąlygomis parduodamas gerai išlaikytas 3 miegamųjų, vienos šeimos namas, ramioje gatvėje — 694 E. 127 — Shaw Ave., lietuvių, švedų bei vokiečių kaimynystėje. Parketo grindys su kilimais, dujinis šildymas, garažas, nauji stogai, didelis sklypas su rožėmis, vyuo-gėmis ir įvairiais dekoratyviniais krūmais. Tik 5 min. iki pradžios mokyklos, arti Fisher ir A & P, lietuviškos krautuvės. Netoli autoboso linijos 1, 3 ir 5.

Įmokėjus \$300 — bėseninis mokestis būtų \$95. Įmokėjus \$3,000 — mėnesinis mokestis būtų apie \$65, įskaitant nuosavybės mok. ir draudimą.

Sutinku išnuomoti už \$110 mėnesiui. Turintiems santaupų būtų labai gera investacija. Pavyzdžiui \$3,000 vietoj menkų banko procentų duotų virš \$500 pelno per metus.

PARENGIMŲ kalendorius

Balandžio 11 d. Vysk. M. Valančiaus Lituanistinės mokyklos metinis vakaras.

Balandžio 18 d. Birutės Draugijos kartūno vakaras lietuvių salėje.

Gegužės 2 d., Slovenian Auditorium JAV ir Kanados jaunųjų dainininkų konkursas. Rengia Dirva.

Gegužės 3 d. Akademiniškas Skautų Sąjūdžio narių ir artimųjų Motinos Dienos minėjimas čiurlioniečių namuose.

Gegužės mėn. 10 d. Jul. Kazėno mokinių koncertas N. Parapijos salėje.

Dėl apžiūrėjimo ir kitų informacijų kreiptis tik į savininką A. Vaitkų 2135 — B Royal Dr. Santa Clara, California

GREETINGS and BEST WISHES THE EXCELSIOR VARNISH WORKS INCORPORATED

1228 WEST 74th STREET AT 1-8600

Geriausios sveikinimai ir linkėjimai visiems mūsų draugams ir rėmėjams

LOUISVILLE TITLE INSURANCE CO.

The Louisville Title Bldg., 118 St. Clair Ave., N. E. Phone: MA 1-2075

Listen to Rudolph Ringwall and his "Memorable Music" WJW Radio, Monday thru Friday, 7:05-7:30 P. M.

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausios Amerikos laikrodžiai Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką ducną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausių vyną, alų ir geriausius mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti.

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamintojai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

New York Bakery

6920 Superior Ave

Puikiausios kepsniai. Dienos senuomo parduodami tik už pusę kainos.

21

EAST CLEVELAND-EUCLID & SUPERIOR AVE.
SAVINGS EARN OPEN EVERY SATURDAY UNTIL NOON

3 1/2 %

SUPERIOR SAVINGS

ACCOUNTS INSURED TO \$10,000

HOME AND REMODELING LOANS

CORNER 68TH-SUPERIOR AVENUE

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAIN 1-1773.

REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiestuose, kreipkitės į mane, gausite pigią kainą. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudose insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morkicio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

BRANGENYBĖS IR LAIKRODŽIAI
ŠVEICARIŠKŲ LAIKRODŽIŲ TAI SYMAS

POVILAS VILKAS

WATCHMAKER & JEWELER

Ass. with Mr. R. BARNHART

Room 411

11th Floor Schofield Bld.

Corner E. 9 & Euclid Av.

MA 1-3528

DARBO VALANDOS:

Pirmad.-Penktad. 9:30-6 v.

Liet. Prekybos Namai

6905 Superior Ave.

DARBO VALANDOS:

Šešt. nuo 10 v. iki 2 v.

LIETUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE.

EX 1-1143

Lietuvių Klubo Direkcija visus lietuvius ir jų draugus kviečia nepamiršti 1959 m. lietuvių klubo.

Praleiskite laisvalaikį su savais savuose namuose. Klubas turi įvairius garsiausias. Sėdėdami bet kurioje vietoje, galite klausyti muzikos, lietuvių radijo valandėlių. Visą laiką veikia televizijos aparatas. Penktadieniais veikia lietuviškų valgių virtuvė.

Atsilankę neapsiriksime, visi patogumai Jums.

JUOZO MIKONIO NAMŲ PIRKIMO-PARDAVIMO ISTAIGA

EAST SHORE REALTY

780 East 185th Street

Telef. IV 1-6561. Namų telef. MU 1-2154

Jūsų patarnavimui atidaryta kiekvieną dieną. Mes tarpininkaujame namus įsigyti ten, kur Jūs pageidaujate.

Namus įsigysi — niekad nesigailėsi!

DIRVA

THE FIELD

Lietuvos imperija ir prekyba

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Cicero skyrius, sekmadienį, kovo 8 d. surengė kultūrinę popietę.

Ekonomistas L. Dargis skaitė paskaitą: "Žymieji ūkiniai bruožai Lietuvos istorijoje". Savo kalboje jis pateikė retų istorinių davyčių. Paskaitininkas pasakė: "Tinkamai išplėsta prekyba tautai turi ne tik ūkinio gerbūvio didžiulę reikšmę, bet taip pat daug pasitarauja ir jos kultūrai, ypač prekyba su kitomis tautomis". Toliau jis pasakė, kad judrausias tautos elementas yra prekybininkai. Lietuviai prekybininkai buvę itin jūdri, jie pasiekdavo Bizantijos imperiją, Konstantinopolį. Lietuvos imperijos laikais lietuvių prekyba buvo aukščiausia išvystyta nei lenkų. Tai liudija ir ano meto istorikas Tacitas. Lietuviai prekybininkai tolimuosius kraštus pasiekdavo laivais ir arkliais. Lietuvoje iškasomi gausūs romėnų pinigai tą patvirtina, — kad lietuviai su romėnais yra daug prekęję.

Paskaitininko teigimu, istorikas gudas Paškevičius yra išstudijavęs 1700 istorinių šaltinių ir parašęs didžiulę istoriją, kurią verta pasiskaityti kiekvienam lietuviui. Jame veikale jis pateikia objektyvias žinias ir apie Lietuvą. Paškevičius savo veikale rašo, kad lietuviai Pabaltij gyveno jau tada, kai faraonas Ramzis valdė Egiptą. Ir kad lietuviai savo imperiją sukūrė ne vien karu, lietuviai turėjo ir dvasinių sugebėjimų imperiją kurti ir ją valdyti. Lietuvos imperija užėmė plotą nuo Baltijos iki Juodųjų jūrų.

L. Dargis savo kalboje užakcentavo: "Šiandieniniai Egiptiečiai, arabai, gi lietuviai ir šiandieną tebėra lietuviai. Po trečio pasaulinio karo didžiulės valstybės gali pasilikti mažomis... Praeity ir galingos imperijos yra žlugusios..."

Po paskaitos, prie kavos stalo, klausytojai paskaitininką gausiai apibėrė klausimais.

Pobūvį pravedė ALTS Cicero skyriaus pirmininkas inž. Jonas Variakojis. Svečius vaišino valdybos nariai.

Paskaitos pasiklausa yti buvo atvykę ir keletas chigagiečių, tai: ALTS Centro valdybos vicepirmininkas inž. J. Jurekūnas ir ponias.

ALTS Chicagos skyriaus pirmininkas p. P. Vėbra ir kiti. Nemaža buvo ir vietinių, tai: L. B. Cicero skyriaus pirmininkas dr. Z. Ašoklis, kap. A. Juškevičius, teis. V. Račkauskas, Aušros Vartų skaučių tuntu tartininkė sktn. J. Bobinienė, eilė visuomenės veikėjų ir spaudos žmonių.

Popiečio dalyviai pagėdavo dažnesnių tokių paskaitų ir subūvimų.

Neringa

Persekioja Punske lietuvius

Lenkijos komunistinė administracija ir kompartija, prieš dvejus metus leidus Punske įsteigti lietuvių kultūros draugiją, dabar ėmė tardyti, areštuoti ir kitaip persekioti tos draugijos valdybos narius ir kitus vietos kultūrinės veiklos darbuotojus. Vietos lietuvių kultūrinė veikla trukdoma, nes vieni lietuvių veikėjai yra suminti, kiti tardomi, o trečių dar laukia nežinomas likimas.

Praeitą vasarą, kompartijai reikalaujant, lietuvių kultūros draugijos pirmininku Punske buvo "išrinktas" (kitai sakant partijos paskirtas) vietos komunistas Savickas.

Lietuvių kultūros namų vedėju pasidarė J. Nevulis, kuris 1958 m. iš Lietuvos repatrijo į Lenkiją ir čia tuoj įstojo į kompartiją kandidatu. J. Nevulis su savo tėvais 1941 m. buvo iš Punske apylinkės repatrijavęs į Lietuvą ir ten visą laiką gyveno.

Vilties namų ir Dirvos ofsetinės spaustuvės atidarymo rėmėjai

Širdingai dėkojame visiems rėmėjams, kurie atsiminė Vilties namų ir spaustuvės atidarymą. Aukos dar gautos:

A. Balasevičius, Clev. 3.00
J. Urbšaitis, Cleveland 10.00
P. Židonis, Cleveland 10.00
Juozas Kaklauskas, Cleveland 10.00
L. Jucaitis, Cleveland 1.00
J. Budrikis, Chicago 10.00
Albina Melinis, Clev. 5.00
A. Ramanauskas, New Haven 6.00
V. Skirgaila, Toronto 5.00
A. Statulevičius, Toronto 5.00

Kas ir kur?

• **Australijos lietuviai**, kaip praneša mūsų bendradarbis, dabar gyvena vysk. V. Brizgio vizitacijos ženkle. Prieš metus laiko Australijos lietuviai tada išgyveno J. Bačiūnų lankymosi džiaugsmą. Nestinga dabar ir palyginimų, kuris iš lankytojų jiems labiau patikęs.

• **Lietuvių Tautinės S-gos Toronto skyriaus** narių visumos susirinkimas įvyks Lietuvių Namuose kovo 22 d. 4 val. p. p.

Skyriaus valdyba narius ragina būti pareigingais ir be svarbios priežasties susirinkimo nepraleisti.

• **Melbourne, Australijoje**, į Vasario 16-osios minėjimą buvo susirinkę apie 600 dalyvių. Tėnykščiomis sąlygomis tai labai daug.

• **Karolis Wertalka**, kuris dirba vienoje amerikiečių finansų įstaigoje Miami, Fla., išsiuntinėjęs lietuviams laiškus, kviečiančius pigiai ir prieinamomis sąlygomis įsigyti žemės sklypus saulėtoje Floridoje. Jis rašo, kad Silver City miestelyje lietuviai jau yra nupirkę kelis šimtus sklypų. K. Wertalka sako: "Neabejotinai turėsime savą koloniją toje gražioje vietoje prie ežero, kur auga šimtamečiai ažuolai ir pušynai, o derlinga žemė tinka auginti įvairiausiems vaisiams ir daržovėms, puiki vieta nuolatiniam apsigyvenimui ar atostogų poilsiui".

• **Žiniomis iš Kauno**, šiemet visiškai nebuvo užšalęs Nemunas. Vasario mėnesyje visiškai nebuvo sniego, bet gausiai lijo.

V. Kasniūnas, Chicago 5.00
V. Butkienė, Great Neck 5.00
P. Aleksandravičius, Cleveland 10.00
K. Stundžia, Canada 5.00
John B. Borden, Matteson 25.00
J. Lietuvninkas, Baltimore 30.00
Z. Rekašius, Ind. 10.00
XX, Toronto 5.00
A. Ambraziūnas, Chic. 1.00
J. Baublys, Detroit 10.00
V. Jakimavičius, Brockton 10.00
K. Vyšniauskas, Louisville 5.00
D. Sukelis, Chicago 10.00
B. Narbutas, Los Angeles 2.00
J. Miliušas, Toronto 1.00
J. Kalvaitis, Chicago 4.00
L. Barmus, Chicago 5.00
E. Jankutė, Toronto 6.00
L. Vismantas, Detroit 2.00
P. Stanionis, Detroit 10.00
A. Jucys, Toronto 10.00
M. Valiukėnas, Chicago 2.00
Ch. Bogušas, Waterbury 2.00
V. Vėdukaitis, Clev. 10.00
J. Kazėnas, Cleveland 5.00
P. Minkūnas, Cleveland 5.00
V. Jocius, Cleveland 5.00
T. Duleba, Cleveland 10.00
V. Bacevičius, Clev. 2.00
V. Bagdonas, Chicago 5.00
E. Malcanas, Clev. 5.00
A. Augustinavičienė, Cleveland 10.00
J. Gaizutis, Detroit 5.00
Pr. Pračkus, Cleveland 4.00
F. Saukevičius, Clev. 3.00
P. Žiūrys, Cleveland 20.00
K. Gasparaitis, Clev. 10.00
B. Steponis, Cleveland 2.00
J. Jurekūnas, Chicago 10.00

New Yorke suruoštos A. Olio ir A. Vanagaitės garbei akademijos garbės prezidento dalis, iš kairės: Dr. J. Paplėnas, inž. E. Bartkus, dr. A. Trimakas, V. Rastenis ir St. Gudas.

New Yorke lietuviai pagerbė A.Olį ir A. Vanagaitę

E. ČEKIENĖ

nus ir vadovavimą perdavė adv. Vytautui Abraičiui.

Apie šio pagerbimo nusipelnusius A. Olį ir A. Vanagaitę trumpą žodį tarė specialiai iš Chicagos atvykęs ALT S-gos pirm. inž. Eugenijus Bartkus, dar su spėjęs su velioniu Olio bendradarbiauti ir jo pradėtus darbus įsipareigojęs tęsti, nes jis yra vienas iš lankusių jį ir vis dar visuomeniniais reikalais taręsis pasuktinėjus jo gyvenimo minutėmis. E. Bartkus kvietė visus susirinkusius atsistojimu ir susikaupimo minutę pagerbti jų atminimą.

Toliau Vyt. Abraitis į garbės prezidentą pakvietė mirusiųjų našles Verną Oliene ir Lilią Vanagaitienę atvykusias iš Chicagos ir visų didžiųjų organizacijų bei institucijų pirmininkus bei prelegentus.

Pagrindinę kalbą apie Antaną Olį pasakė dr. Steponas Biežis. Jis trumpai, bet išsami ir įdomiai nupasakojo jo tėvų kilmę, nuopelnus lietuvių, o taip pat ir sūnaus Antano, tiesiai ejuo savo tėvo nurodytu lietuviško gyvenimo keliu. Ir nenuostabu, kad prelegentas dr. S. Biežis taip vaizdžiai mokėjo nušviesti velionio asmenybę, nes jis ilgą laiką buvo artimas jo idėjų bendradarbis ir darbų palydovas, vispusiškai jį pažinęs.

A. Nasvytis, Cleveland 1.00
P. Vėbra, Chicago 3.00
K. Budrys, Cleveland 2.00
P. Bennett, Cleveland 1.00
L. Sagys, Cleveland 1.00
XXX, Cleveland 6.00
J. Lušaitis, Phila. \$5.00
P. Stakauskas, Chic. 10.00
P. Žilinskas, Studio City 2.00
J. Bružas, Cleveland 5.00
A. Mačiulis, Cleveland 1.00
T. Meškauskas, East Chicago 5.00
J. Juodvalkis, Cicero 8.00
L. Pračkaila, Chicago 2.00
J. Laurinaitis, Brockton 1.00
A. Janukaitis, Chicago 4.00
J. Andriškevičius, Brooklyn 2.00
J. Salučka, Rockford 1.00
E. Čibas, So. Boston 10.00
J. Grigaitis, Chicago 10.00
G. Bugaitė, Scranton 5.00
B. Bukauskas, Miami Beach 6.00
A. Patalauskas, Detroit 5.00
J. Nurko, Hartford 5.00
F. Kvedaras, Toronto 10.00
M. Mozūras, Detroit 3.00
J. Sandargas, Clev. 10.00
V. Bankauskienė, Chic. 5.00
R. Nemickas, Highland 2.00
B. Juodelis, Chicago 2.00
J. Paplėnas, Chicago 10.00
M. Blynas, Cleveland 2.00
K. Zygas, Cleveland 10.00
A. Rūkas, Chicago 1.00

I. Stumgevičius, Chic. 7.00
J. Garla, Cleveland 2.00
J. Mikonis, Cleveland 5.00
S. Astrauskas, Clev. 5.00
P. Araminas, Cleveland 2.00
K. Valaitis, Phila. 3.00
M. Židonis, New Haven 10.00
P. Bulke, Hamilton 10.00
S. Oželiene, Manteno 1.00
V. Griškonis, Detroit 1.00
M. Klimas, Linden 6.00
A. Plaušnaitis, Chic. 10.00
N. Miškinis, Detroit 5.00
R. Valodka, Cleveland 2.00
V. Urbaitis, Cleveland 4.00
J. Stimburys, Cleveland 3.00
V. Miškinis, Toronto 2.00
J. Povilaitis, Omaha 10.00
P. Žilys, Chicago 10.00
A. Diržys, Venezuela 15.00
S. Asevičius, Cleveland 2.00
L. Banis, Cleveland 5.00

Ačiū visiems už atsiųstas aukas.

• Anglų laivas "Queen Elizabeth" kelionėje per Atlantą pavėlavo 30 valandų. Jis turėjo plaukti prieš 24 metrus aukščio bangas.

• Italas Albibo Bazzi, 71 metų amžiaus, pasitikrines sveikatą pas gydytoją sužinojo, kad jis teturi tik vieną pusę plaučių. Kairėje pusėje jis turįs skrandį.

Apie muz. A. Vanagaitę, Juozui Bačiūnui dėl žmonos ligos iš Havajų negalėjusiam atvykti, kalbėjo dr. Jonas Paplėnas. Jis pažymėjo, jog jie abu vienodai nusipelnė lietuvių patriotai, visuomenės veikėjai, nors jų veikla buvo skirtinga, tačiau vienodai vertinga ir Lietuvai brangi.

Abi paskaitos kalbėtojų buvo stropiai paruoštos ir išsamiai bei gyvai perteiktos klausytojams. Kalbose buvo prisiminta ir L. Vanagaitienė, kuri jau 10 metų sėkmingai tęsia savo vyro pradėtą darbą, leisdama žurnalą Margutį ir vesdama lietuvių radijo valandą.

Po paskaitų našlės V. Olienei ir L. Vanagaitienei buvo įteikta gėlių. L. Kašubaitė padėkdamavo tos dienos rimčiai pritaikytą eilėraštį, pianistas Antanas Smetona išpildė keletą Chopino, Bacho ir k. kūrinių ir Operetės choras, diriguojamas M. Cibo, sudainavo keletą dainų, jų tarpe A. Vanagaitės.

Šių taurių lietuvių pagerbti atvyko iš labai toli jų gerų draugų, buvusių bendradarbių, o taip pat ir visai jų nepažinusių jaunosios kartos atstovų. Viso virš 300 žmonių.

Kaip ne siaurai partinė šių dviejų vyrų buvo veikla, taip jų pagerbti susirinko viso didžiojo New Yorko organizacijų atstovai bei įvairių grupių, srovių, visų ideologinių įsitikinimų plėčiai visuomenė. Ju tarpe gener. konsulas J. Budrys, konsulas V. Stašinskas, vicekons. A. Simutis su žmonomis, BALFO pirm. kan. Končius, LNT pirm. V. Rastenis, VLIKo pirm. dr. A. Trimakas, LLK pirm. V. Sidzikauskas, PLB Tarybos pirm. adv. J. Šlepetys, SLA gen. sekr. Vinikas, socialdemokratų pirm. adv. Briedis, dr. Kazickas, dr. Devenis su žmonomis, dr. V. Paprockas, dr. V. Kanauka. Taip pat leva Paulekiūtė-Rockfellerienė, Cheledinai iš Philadelphia, M. Gureckas iš Waterburio ir daug kitų.

Iš tolo atvykusius svečiams pagerbti, ten pat Statler viešbuty įvyko iškilmingi pietūs, dalyvaujant apie 50 žmonių.

Pažymėtina, kad be jau minėtų svečių iš Chicagos ALT S-gos pirm. inž. Eugenijų Bartkų, vykstantį į New Yorką visuomeniniais reikalais, pirmą kartą lydėjo žmona Danguolė, buv. Pulkauinkaitė, kurie dėl visos eilės čia vykusių posėdžių, neturėjo laiko atšvęsti vieno mėnesio savo vedybų sukakties. Tos sukakties dieną, Eugenijui išvykus į posėdžius, V. ir S. Abraičių būte Danguolei moterys suruošė priėmimą.

Vilties Draugijos namų ir ofsetinės spaustuvės atidarymo iškilnėse tariasi Vl. Vijeikis, V. Rastenis ir J. Kapočius.

Dirvos nuotrauka.